

ГОД. II. 15 Януарий 1927 ГОД. КН. 7 и 8.

Общинска отчетность

Дружествено списание за историческото учреждение.

Пълно уплътнение по службата на отчетниците, по-
добре по положението на служителите, педиране
астрономията на общините, общинско и училищно
счетоводство, дѣловедство и отчетность,
въпроси и отговори и др.

УРЕЖДА
РЕДАКЦИОНЕНЪ КОМИТЕТЪ

ИЗДАВА Н. ПОПОВЪ & Г. ГЕОРГИЕВЪ
Шуменъ — площадъ „Куширъ“

АКО СИ КАНДИДАТЪ

ЗА СЕКР.-БИРНИКЪ

или имашъ намѣрение да се явиши на
изпитъ за секретарь-бирникъ, нѣкои сѣмо

ПЪЛНО

РЪКОВОДСТВО

ПО АДМИНИСТРАЦИЯТА, БЮДЖЕТА, СЪСТАНОВОДСТВОТО И
ОТЧЕТНОСТЬТА ВЪ СЕЛСКИТЕ ОБЩИНИ

отъ К. М. Дюлгеревъ и Н. Поповъ

за да нѣмашъ нужда при работата си като секретарь
бирникъ или при подготовката си за изпитъ за такъвъ
отъ никакви закони и правелници като помагала.

Ръководството се доставлява отъ книжарница
„ОБЩ. ОТЧЕТНОСТЪ“ въ гр. Шуменъ и струва 200
лева неподвързано и 260 лева подвързано.

Побързай до като не се е изчерпило?

Книгоиздателска непочтенност.

„Една безподобна литературна кражба“ — такава е заглавието на отпращения отъ книгоиздателството на Провадалиевъ & Тодоровъ хвърчащъ листъ по поводъ издаденото отъ насъ **„Пълно ръководство по администрацията, бюджета, сметководството и отчетността въ селските общини“**.

Трѣбва да разгледаме протокола на назначената комисия, за да се увѣри всѣки, че нѣма никаква кражба, а отъ страна на книгоиздателството Провадалиевъ & Тодоровъ има проявенъ единъ егоизъмъ ненадмичатъ по своитѣ размѣра.

Преди всичко въ предговора на ръководството е казано **че сме се ползували отъ авторитетнитѣ мнения на видни наши юристи, економисти, финансиста и пр.** по ония въпроси по които не сж дадени достатъчни разяснения въ нашитѣ закони. Това ще рече, че ценимъ изказанитѣ мнения отъ тия авторитети и затова сме имъ дали мѣсто въ нашето ръководство, но не като **нашъ трудъ**, а сме ги комбинирали по начинъ да могатъ по-широко да се използватъ отъ хората, за които сж писани отъ самитѣ автори въ списанието „Общински прегледъ“.

Съ това се пренася една морална полза на авторите въ смисълъ, че тѣхнитѣ трудове не оставатъ само въ колонитѣ на списанието „Общински прегледъ“, а като **АВТОРИТЕТНИ** добиватъ силата на **ЗАКОНЪ** въсредъ читающия свѣтъ, така, както и ние сме ги смѣтали и сочили като образецъ на отчетницитѣ.

Мислимъ, че това не е забранено защото чл. 3 отъ закона за авторското право казва **„не съставлява нарушение на авторското право: 1. Ползуване отъ чуждо творение за да се създаде ново произведение което съществено се отличава отъ чуждото а чл. 39 отъ сжщия законъ казва „Въ литературни произведения се допускатъ малки извлечения (цитати) отъ издадени вече чужди съчинения или даже напечатване**

изцѣло на чужди незначителни по обемъ произведе- ния, подъ условие шото такива издечения и 'препе- чатвания да бждатъ помѣстени въ съчинения, които образуватъ едно самостоятелно цѣло, или въ христо- матии или други сборници, съставени съ учебна, на- учна или техническа цель".

Подчертаваме -- ценимъ трудоветъ, които сме из- ползували и затова сме имъ дали мѣсто въ ръковод- ството.

Отдѣла „Предстоящи работи и донесения на сел- скитѣ общини" не е литературенъ приносъ, за да може да се твърди, че е копиранъ. Нима се отрича и намъ пра- вото да знаемъ кога, какви донесения има да се правятъ отъ селскитѣ общини? Или тия работи сж известни само на редакцията на „Общински прегледъ" и тя **има монопола да ги знае и никой другъ въ България?** Колкото се отнася до решенията на Върховната Сметна Палата, Вър- ховния Административенъ и Касационенъ Сждъ и окръж- нитѣ разпоредби на министерствата, тукъ обвиненията на книгоиздателството сж съвсемъ неоснователни, защото тия решения не се публикуватъ само въ „Общински прегледъ", а и въ „Юридическа Мисль" „Адвокатски прегледъ" и др. периодически списания. Но дори да сж публикувани и „раз- работени" отъ редакцията на „Общински прегледъ", питаме защо сж тамъ публикувани? Само да ги четемъ ли? Подбуж- денията на Върховната Сметна Палата сж -- всички нейни решения да станатъ достояние на хората, които иматъ нужда отъ тѣхъ -- общинитѣ, училищнитѣ настоятелства и постояннитѣ комисии, за да се избѣгнатъ грѣшките при из- пълнение службата и най-главното -- принципиалнитѣ въпро- си, които веднажъ сж разрешени, да не се слагатъ за пов- торно разрешение чрезъ постоянни запитвания и пререка- ния. Че това е така говори факта, че всички решения на Върховната Сметна Палата отъ откриването на окръжнитѣ сметни палати--1юни 1925 год. до сега се изпращатъ за сведение до последнитѣ, а тѣ отъ своя страна ги препра- щатъ за публикуване въ окръжнитѣ вестници. Та и ний, като сме ги помѣстили въ ръководството, безразлично отъ где сме ги взели -- сме услужили преди всичко на па- латата и на отчетниците.

Уплатванията къмъ бюджетнитѣ и отчетни бланки не сж монополъ на издателството на Провадалиевъ & Тодоровъ,

Тѣ сж резултатъ на практиката и сж основани на закони, правилници, пояснения и пр., дадени отъ надлежнитѣ сфисциални мѣста и тия последнитѣ всѣки може да ги знае. Отъ „Наржчника за акцизната служба“ и Таблицитѣ за заплатитѣ на служителитѣ при изборнитѣ учреждения, никой неможе да ни забрани да се ползуваме, така, както никой не е забранилъ на съставителитѣ и издателитѣ да ги комбиниратъ и натѣкмятъ отъ закони правилници и окржжни, за да услужатъ на изборнитѣ учреждения.

Ние мислимъ, че като сме предали нѣкжде цели глави и отдѣли отъ законитѣ, не сме извършили нѣщо пакосно за отчетницитѣ, за да ни се вмѣнява това въ грѣхъ; важното е, че тѣ като сполучливо комбинирани поясняватъ на отчетника добре третирания въпросъ.

Въ отвореното писмо е казано, че написаното било „нескопосно“ или въ противоречие съ известни постановления на правилници и закони. На тази тема може да се говори не въ хвърчащи листове, а въ критиката, каквато всѣки е свободенъ да прави. Факта, обаче, че ржководството е препоржчано отъ Варненската, Шуменската Бургаската, Хасковската Плевненската и др. окржжни постоянникомисии, рждето мислимъ, че има познавачи на службата въ селскитѣ общини, говори тѣкмо обратното.

Ние нежелаемъ да препоржчваме ржководството си.

Но ние можемъ по поводъ, на всичко, което книгоиздателството на Провадалиевъ & Тодоровъ отправя до читающия свѣтъ да кажемъ „че отъ гледище на моралъ, честъ литературна етика и уважение къмъ читателя, не бива въ първата страница на последния брой отъ „Общински прегледъ“ да се обръща вниманието на читателитѣ къмъ протокола на комисията, а непосредствено следъ протокола да четемъ „Излѣзе отъ печатъ Правилн. за прилагане закона сел. общ.“—издание на Д. Провадалиевъ & Тодоровъ, което ще рече само книгоиздателството на Провадалиевъ & Тодоровъ е мирпомазано и е въ състояние да издава коментари, закони правилници и пр., но не и други, затова бойкотирайте всичко друго, а предпочитайте само насъ“.

Ето гдѣ е демагогията и недостойнитѣ спекулантски поплзновения.

гр. Шуменъ; 30 януарий 1927 год.

Издателъ: Н. Поповъ

НА ВНИМАНИЕТО НА
АБОНАТИТЕ НИ ОТЪ
ШУМЕНСКИ И ВАРНЕНСКИ ОКРЪЖИ.

СЪ МИНАЛИЯ БРОЙ НА
СПИСАНИЕТО

СЕ ИЗПРАТИХА РАЗПИСКИТЕ ЗА АБОНАМЕНТА ЗА Т. Г.

Умоляватъ се г. г. Секр.-бирниците и учил. касиери да бждатъ така добри и изпратятъ абонамента съ което си действие ще да подпомогнатъ редакцията материално.

Отзовете се п. г. защото твърде трудно е издаването на **СПИСАНИЯ** въ времена на скъпъ печатъ и хартия.

Отъ Редакцията.

30 ДНЕВЕНЪ КУРСЪ

ЗА ПОДГОТОВКА КАНДИДАТИ ЗА СЕКРЕТАРЪ-БИРНИЦИ

открива въ гр. Шуменъ

Редакц. съветъ на сп. „ОБЩ. ОТЧЕТНОСТЪ“

**ВЪ КУРСА ЩЕ БЪДАТЪ ЗАСТЪПЕНИ СЛЕДНИТЪ
ПРЕДМЕТИ:**

Администрация

Бюджетъ

Отчетность

Финансови закони

Гражданско учение

Аритметика

Практическо и теоретическо счетоводство съ водене и приключване на всички счетоводни книжа.

КУРСА ще почне отъ 15. II. ще трае до 15. III. 1927 г. и ще се ръководи отъ четирма бивши и сегашни окр. провѣрители и контрольори, финансовъ чиновникъ и др.

Такса за следване курса 500 лева внесени въ предплата.

Занятията се водятъ отъ 6 до 9 ч. всѣка вечеръ.

Записванията ставатъ при Книжарница „ОБЩ. ОТЧЕТНОСТЪ“ подъ окр. управление въ гр. Шуменъ.

Отъ редакционния съветъ.

ОБЩИНСКИ И УЧИЛИЩНИ ОТЧЕТНИЦИ,

Като знаете, че издаденото отъ К. М. ДЮЛГЕРОВЪ—контрольоръ при Шуменската окръжна сметна палата и Н. ПОПОВЪ—бившъ окр. провѣритель—сега редакторъ на сп. „ОБЩ. ОТЧЕТНОСТЪ“

ПЪЛНО РЪКОВОДСТВО

ПО АДМИНИСТРАЦИЯТА, БЮДЖЕТА, СМѢТНОВОДСТВОТО И
ОТЧЕТНОСТЯТА ВЪ СЕЛСКИТЕ ОБЩИНИ

е напълно одобрено отъ почти всички окръжни постоянни комисии въ Царството, а така също и отъ училищни инспекции отъ които е препоръчано съ специални окръжни № № 7052 отъ 27 XII. 1926 г. отъ Плевенската окр. постоянна комисия, съ № 4762 отъ 15. XII 1926 година отъ Варненската окр. постоянна комисия; съ № 9475 отъ 13. XII. 1926 год. отъ Шуменската окр. постоянна комисия; съ окръжна № 12444 отъ 17. XII. 1926 год. отъ Бургаската окр. постоянна комисия; съ окр. № 5850 отъ 15. XII 1926 година отъ Хасковската окръжна постоянна комисия; съ окр. № 450 отъ 17. I. 1927 година отъ Шуменската окръжна училищна инспекция, ще извършите престъпление спрямо своя отчетнически дългъ, ако не снабдите себе си и библиотекитѣ на община и училищно настоятелство съ това полѣзно помагало или „НАСТОЛНА КНИГА“ както горѣпоменатитѣ учредения го наричатъ въ своитѣ окръжни.

Побързайте до като не се е изчерпало!

Доставлява книжарница „ОБЩ. ОТЧЕТНОСТЪ“
гр. Шуменъ.

ИНСПЕКЦИЯ НА
Шуменски Учебен Окръгъ

№ 450

17. I. 1927 година

Шуменъ.

Окръжно.

До Г. Г.

Главнитѣ учители и Дирек-
торитѣ на Прогимназиитѣ.

въ окръга.

Инспекцията препоръчва на канцелариитѣ на училищ-
нитѣ настоятелства нозоизлѣзлото пълно **Ръководство**
по Администрацията, Бюджета, Сметковод-
ството и Отчетността въ селскитѣ общини —
съставено отъ К. М. ДЮЛГЕРОВЪ — контролѣрь доклад-
никъ въ Шуменската сметна палата и Н. ПОПОВЪ — бившъ
окръженъ провѣрителъ. Ръководството макаръ че застъпва
общинската отчетностъ, въ него главния учителъ като се-
кретаръ и счетоводителъ на училищното настоятелство, ще
възмѣри праявленъ отоговоръ че по училищното счетоводство
не се различава отъ общинското. Въ ръко-
водството съ най-голѣми подробности е изнесенъ начинътъ
за произвеждане на търговетѣ кждето голѣма частъ отъ учи-
лищното се чувствува затруднено при произвеждане на та-
кива, за отдаване на наемателъ училищнитѣ имоти. Изобщо
ръководството трѣбва да бжде настолна книга въ всѣка кан-
целария на училищното настоятелство.

Ръководството съдържа 720 страници голѣмъ форматъ
струва подвързано 260 лева а не подвързано — 200 лева.

Доставя се отъ книжарница „Общинска Отчетностъ“
въ Шуменъ.

Окр. Училищенъ Инспекторъ: П. СКОПАКОВЪ.

и. д. Секретаръ: ВЛ. Д. ВИЧЕВЪ.

1891

1891 - 1892

1892 - 1893

1893 - 1894

1894 - 1895

1895 - 1896

1896 - 1897

1897 - 1898

1898 - 1899

1899 - 1900

1900 - 1901

1901 - 1902

1902 - 1903

1903 - 1904

1904 - 1905

1905 - 1906

1906 - 1907

1907 - 1908

1908 - 1909

1909 - 1910

1910 - 1911

1911 - 1912

1912 - 1913

1913 - 1914

1914 - 1915

1915 - 1916

1916 - 1917

1917 - 1918

1918 - 1919

ОБЩИНСКА ОТЧЕТНОСТЬ

ДВУСЕДМИЧНО СПИСАНИЕ ЗА ИЗБОРИТЕ УЧРЕЖДЕНИЯ.

КЪМЪ ЧИТАТЕЛИТЕ НИ,

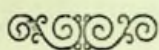
По голѣмата часть отъ законитѣ и правилницитѣ, издадени отъ Държавната печатница сж изчерпани, поради което, много отъ нашитѣ абонати и други длѣкностни лица въ желанието си да си набавятъ тия закони и правилници, отправятъ много порѣчки било въ Държавната печатница, било въ редакцията ни или книжарницата ни.

Понеже препечатванието на тия закони и правилници е съпроводено съ грамадни разноски, то за да улеснимъ нашитѣ читатели и абонати, особено училищнитѣ настоятелства, ние помѣстваме въ настоящата си книжка цѣлия законъ за бюджета, Отчетността и Предприятията, считайки тоя законъ за единъ отъ най важнитѣ и особенъ законъ при произвежданieto и оправдаване на разходите отъ страна на г. г. отчетниците при които и да сж учреждения.

Прочие, нека абонатитѣ на списанието ни съобщатъ на заинтересованитѣ отчетници, че въ книжарница „Общинска Отчетность“ или редакцията на сп. „Общинска Отчетность“ има закона за Б. О. П., та

ако искатъ тия отчетници да си го набавятъ по отдѣлно или да се абониратъ си доставятъ всички закони изчерпани, които редакцията ще да печати периодически въ следующитѣ си броезе.

Отъ редакцията

ЗАКОНЪ

за бюджета, отчетността и предприятията

(утвърденъ съ Указъ № 16 отъ 22 мартъ 1921—Държ. вестникъ бр. 287 отъ 24 III 1921 година).

ОТДѢЛЪ I.

За бюджета.

Глава I.

Общи положения.

Чл. 1. Бюджетътъ е законодателенъ актъ, съ който се предвиждатъ и разрешаватъ годишнитъ приходи и разходи на държавата.

Чл. 2. Бюджетътъ се съставя само за една година. Времето, презъ което трае единъ бюджетъ, се нарича бюджетно упражнение.

Бюджетното упражнение носи името на финансовата година, за която е бюджетътъ.

Финансовата година започва отъ 1 априлъ и свършва на 31 мартъ следващата година.

Чл. 3. Бюджетътъ се състои отъ две части: за приходитъ и разходите на държавата.

Приходната частъ на бюджета (обр. № 1) съдържа въ отдѣлни параграфи предполагаемитъ за постъпване суми, а разходната частъ (обр. № 2) — всичкитъ необходими за презъ годината разходи. Въ бюджета се посочватъ още установенитъ прѣчки и всички постъпили косвени данъци и други приходи за последнитъ три сключени бюджетни упражнения, разрешенитъ въ текущия бюджетъ приходи, дѣйствителнитъ разходи посочени въ отдѣлни параграфи за последнитъ три сключени бюджетни упражнения и предвиденитъ разходи за текущия бюджетъ.

Бюджетътъ се придружава и отъ обяснителни таблици (обр. № 3), които съдържатъ подробни подраздѣления на разходите, било за личенъ съставъ, било за вещественъ раз-

ходи, по ония параграфи, по които сж необходимі такива при разглеждането на бюджета отъ Народното събрание, и отъ изложение на мотивитѣ, по които сж направени по значителнитѣ увеличения и намаления на приходитѣ и разходитѣ.

Глава II.

Съставяне и гласуване на бюджета.

Чл. 4. Въ бюджета се показватъ всички приходи на държавата, въ размѣритѣ въ каквито се предвижда да постѣпятъ, безъ да се спадатъ разноснитѣ по облагането и събирането имъ, и всички разходи въ размѣритѣ въ каквито се предвижда да задоволятъ нуждитѣ.

Не се вписватъ въ бюджета приходитѣ и разходитѣ:

а) на учреждения, стопанства, предприятия и др. въ капиталитѣ, приходитѣ, или разходитѣ на които държавата е съучастникъ;

б) на държавни учреждения, стопанства, предприятия и др. които съставляватъ отдѣлни отъ нея юридически лица;

в) на държавни учреждения, стопанства и предприятия и др. имащи частни стопански характеръ, ако отдѣлянето имъ отъ държавния бюджетъ е разрешено съ особенъ законъ.

Въ тѣзи случаи въ бюджета на държавата, въ особни параграфи за всѣко учреждение, стопанство, предприятие и пр. се отбелѣзва сумата, съ която държавното съкровище участвува въ разхода имъ и сумата, която то получава като приходъ отъ тѣхъ, а въ обяснителни сведения къмъ бюджета като приложения къмъ него се посочватъ: размѣра на участието на държавното съкровище, баланса на всѣко учреждение стопанство, предприятие и др. отчетитѣ на управленията имъ и годишнитѣ имъ бюджети, въ които се посочватъ по отдѣлно приходитѣ споредъ главнитѣ източници и разходитѣ споредъ главнитѣ нужди, придружени съ нуждитѣ обяснения.

Чл. 5. Всѣко министерство ежегодно, споредъ формата на бюджета, съставя, частния си бюджетъ за очакванитѣ по неговото ведомство приходи и за необходимитѣ му разходи възъ основа на сведенията и ведомоститѣ за приходитѣ и разходитѣ отъ подведомственитѣ му учреждения и то следъ проучване предстоящата му дейность.

Чл. 6. Въ приходната часть на бюджета въ главата за данъцитѣ се вписва особенъ параграфъ за недобори отъ об

ложените данъци по сключани, бюджетни упражнени, за непредвидени, въ които се вписватъ всички постъпления, за които не е предвиденъ особенъ параграфъ.

Въ параграфа за недоборите отъ обложните данъци не се предвиждатъ никакви цифри въ бюджета, а постъпките суми се внасятъ на приходъ, по бюджета за годината, презъ която постъпватъ.

Чл. 7. При съставянето на приходната частъ на бюджета не може да се показва, по който и да било параграфъ, по-голяма сума отъ срѣдното отъ установените прѣки данъци и вѣроятните постъпления по косвените данъци и другите приходи за последните две годишни бюджетни упражнения, освенъ ако по законодателенъ редъ се е увеличилъ прихода чрезъ налагане нови или по-високи данъци или ако естественото развитие на прихода явно оправдава увеличението.

Чл. 8 Разходите за заплати, по което и да е ведомство не може да се сливатъ заедно съ веществените разходи въ единъ и същи параграфъ. Освенъ това не може да се предвиждатъ въ единъ и същи параграфъ разнородни веществени разходи.

Нумерацията на параграфите въ разходния бюджетъ на едно и също министерство или дирекция следва непрекъснато отъ началото до края на бюджета, а сумите се събиратъ по глави.

Чл. 9. Разходи за откриване нови учреждения, отдѣления или отдѣлни служби при тяхъ, се вписватъ въ бюджета, само ако предварително е разрешено откриването имъ съ законъ.

Размерите на заплати, пжтни и дневни, квартирни, представителни, лагерни, столови,—добавъчни, лекционни, всѣкаквъ видъ премии и възнаграждения на всѣко длъжностно лице, по което и да е ведомство, се опредѣлятъ или въ специалните закони или въ бюджета. Възнагражденията за извънредна работа се плаща съгласно съ закона за държавните служители.

Заплатите и всички други парични възнаграждения на държавните окръжните и общинските служители, включително и надниците на работниците, се плащатъ безъ никакви одържки за данъци и врѣхнини. Отъ заплатите се разгъ само одържки за пенсия,

Чл. 10. Веществени разходи за голѣми постройки и значителни поправки, за набавяне военни припаси и материяли за доставяне машини и поддържане и консумативни за желѣзницитѣ и за други държавни стопанства и експлоатации, ако стойността на всѣка една постройка, поправка или доставка възлиза на повече отъ 500,000 лева се вписватъ въ бюджета, ако само условията, за размѣра на работитѣ, доставкитѣ и потрѣбнитѣ за тѣхъ суми сж били прадварително разрешени съ законъ.

Чл. 11. За дребни веществени разноси, които не може да се предвидятъ и опредѣлятъ при съставянето на бюджета, всѣко министерство предвижда по единъ особенъ параграфъ, подъ названиее „непредвидени веществени разходина сума не по-голѣма отъ 10,000 лева.

За усиление предвиденитѣ кредити за веществени разходи въ бюджета на всѣко министерство се предвижда по единъ особенъ параграфъ, подъ названиее „запазенъ фондъ за допълнителни веществени разходи“, сумата по който не може да надминава 5% отъ общата сума на тия кредити.

Чл. 12. Въ бюджета за всѣко министерство се предвиждатъ въ особени параграфи кредити за връщане неправилно внесени суми по сключени бюджети.

За връщане суми, неправилно внесени презъ време на текущото бюджетно упражненіе, се предвижда особенъ параграфъ, въ който не се вписва никакъвъ кредитъ, а при сключването на бюджета като такъвъ, се показва повърнатата презъ време на упражнението сума.

Въ особени параграфи се предвиждатъ сжщо и кредитъ за изплащане дългове за миналата година, но само за дължения, които сж посети законосъобразно и въ кръга на разрешенитѣ за цельта кредити въ съответнитѣ бюджети.

Чл. 13. Министерствата представятъ бюджетитѣ си заедно съ нуждитѣ обяснения по направенитѣ въ тѣхъ увеличения и намаления не по късно отъ 1 декемврий въ министерството на финансиитѣ, което ги провѣрява и сравнява съ действащитѣ закони, и като се увѣри че съ тѣхъ се оправдаватъ предвиденитѣ приходи, както и предметитѣ и размѣритѣ на исканитѣ разходи, съставлява отъ всички отдѣлни бюджети на държавата.

Ако до опредѣления срокъ бюджета на нѣкое министерство не се представи, министърътъ на финансиитѣ го

съставя въз основа на бюджета за текущата година. Така съставения бюджет не може административно да бжде измѣняванъ.

Чл. 14. Министърътъ на финанситѣ, като прегледа отдѣлнитѣ бюджети, ако намѣри нѣкои необосновани приходи на нѣкое министерство, поисква отъ последното да даде въ опредѣленъ срокъ потребнитѣ обяснения и да направи нужднитѣ поправки.

Чл. 15. Министърътъ на финансиитѣ е длъженъ да заличава въ отдѣлнитѣ бюдж. на министерствата всички кредити за разходи, които или сж еднакви съ разходите по другитѣ параграфи, или се отнасятъ до друго ведомство, или сж забранени отъ нѣкой законъ, или не сж узаконени съгласно съ членове 9 и 10 отъ тоя законъ.

Чл. 16. При съставянето бюджета на държавата, министърътъ на финансиитѣ се грижи да докара въ равновесие приходитѣ съ разходите. Ако намѣри, че това равновѣсие може да се достигне съ намаление на нѣкои отъ сумитѣ въ отдѣлнитѣ бюджети, той посочва, кои разходи могатъ да се намалятъ или отложатъ.

Ако въпрѣки направенитѣ намаления, приходитѣ на държавата бждатъ по-малки отъ разходите, министърътъ на финансиитѣ е длъженъ да намѣри и покаже нови източници за покриване на недостига.

Чл. 17. Ако при съставянето на бюджета възникне несъгласие между министра на финансиитѣ и нѣкои отъ другитѣ министри, въпросътъ се внася за разглеждане въ министерския съветъ съ писменъ докладъ отъ министра на финансиитѣ.

Чл. 18. Бюджетътъ на държавата, съставенъ върху показанитѣ основи, се представлява отъ министра на финанситѣ заедно съ нужднитѣ белѣжки, въ министерския съветъ за разглеждани. Последниятъ, следъ като го разгледа, връща го незабавно министру на финансиитѣ, за да го внесе, съ особено изложение, като „законопроектъ за бюджета на държавата“ за разглеждане и одобрение отъ Народното събрание. Внасянето трѣбва да стане не по-късно отъ 20 януарий, а гласуването му не по-късно отъ 10 мартъ.

Чл. 19. Бюджетътъ се гласува статия по статия, като се иматъ предъвидъ обяснителнитѣ таблици. Комисията по бюджета не може да увеличава приходитѣ или разходите въ

бюджетопроекта, безъ съгласието на министъра на финанситѣ.

Предложения за увеличения на приходи и разходи, направени въ Народното събрание, безъ да сж разгледани отъ комисията по бюджета, не може да бждатъ гласувани въ сжщото заседание, въ [което сж направени и обосновани.

Чл. 20. Следъ като се гласува бюджета отъ Народното събрание, министърътъ на финанситѣ го представя, по установения отъ законитѣ редъ, не по-късно отъ 15 мартъ на Царя за утвърждение. Следъ като се утвърди, законътъ за бюджета се обнародва въ „Държавенъ вестникъ“

Чл. 21. Когато не може да се свика Народното събрание, и нѣма одобрень бюджетъ, [има сила и действие, прихода и разхода, последниятъ одобрень бюджетъ.

Глава III.

Извънбюджетни кредити.

Чл. 22. Извънбюджетни (сврѣхсметни) кредити се разрешаватъ за:

- а) разходи за които разрешенитѣ по бюджета кредити се окажатъ недостатъчни;
- б) разходи, които не е могло да се предвидятъ при съставянето на бюджета, и
- в) извънредни разходи.

Чл. 23. Извънбюджетни кредити по чл. 22 буква а, се разрешаватъ само отъ Народното събрание. Министърътъ на финанситѣ, следъ като провѣри и уважи приведенитѣ отъ надлежнитѣ министри мотиви за необходимостта на тия разходи, поисква кредити отъ Народното събрание по реда установенъ за внасяне и приемане законопроектитѣ. Едновременно съ това той е длъженъ да представи и бюджетъ за приходитѣ, отъ които ще се покриятъисканитѣ разходи; въ него може да се вписватъ приходи отъ предвиденитѣ отъ редовния бюджетъ, само ако въ действителностъ сж постъпили такива въ повече отъ предвиденитѣ.

Съ тия допълнителни извънбюджетни кредити и приходи се увеличаватъ разрешенитѣ въ редовния бюджетъ кредити и предвиденитѣ въ него приходи.

Чл. 24. Кредититѣ по буква б. чл. 22. се разрешаватъ само за такива разходи, които по сжщността си не сж мог-

ли да бждатъ предвидени при съставянето и гласуването на бюджета и които, безъ крайна вреда, не може да бждатъ отложени до идущия бюджетъ, нито пъкъ може да се произвеждатъ отъ кредита за непредвиденитъ разходи.

Извънбюджетнитъ кредити за непредвидени въ бюджета разходи, било че Нар. събрание заседава, било, че не заседава, поисква винаги министра на финанситъ, сведъ като провѣри и уважи приведенитъ отъ надлежнитъ министри мотиви за необходимостта имъ и намѣри, че държавното съкровище разполага съ потребнитъ средства за изплащане разходите.

Когато Народното събрание заседава, министърътъ на финанситъ поисква кредити за непредвидени по бюджета разходи направо отъ него, по реда установенъ за внасяне законопроектитъ, като посочи и приходнитъ източници, отъ които ще се покриятъ разходите.

Когато Народното събрание не заседава, извънбюджетни кредити за непредвидени въ бюджета разходи разрешава министерския съветъ, но за сума не повече отъ 1,000,000 лева за презъ цѣлата година и за всички министерства вкупомъ.

Следъ като министерскиятъ съветъ разреши кредита министърътъ на финанситъ представя на Царя докладъ и, указъ за утвърдяването му. Указътъ се обнародва въ „Държавенъ вестникъ“ и се внася за одобрение въ Народното събрание въ най-близката му сесия.

Чл. 25. Кредити за изпълнение разходи (чл. 22. буква в.) се искатъ само за нужди, които по естество, характеръ и размѣръ не могатъ да бждатъ предметъ на редовния бюджетъ и се разрешаватъ отъ Народното събрание съ законъ, въ който се опредѣлятъ източниците на приходитъ. Разходите по тия кредити се покриватъ съ извънбюджетнитъ приходи и съ заеми.

Когато има важна спънка за свикването на Народното събрание, такива кредити се разрешаватъ до размѣра и по начина, опредѣленъ въ чл. 125 отъ конституцията.

Чл. 26. Постжпленията отъ опредѣленитъ въ закона източници или заеми за посрѣщане извънредни разходи се употребяватъ само за опредѣлената въ закона цель и то въ размѣръ на действително постжпилата сума. Въ противенъ случай разпоредителитъ съ подобни кредити оставятъ граж-

дански отговорни за неправилно или въ повече разходващи суми.

Чл. 27. Произвеждането и оправдаването на разходите по ивънбюджетнитѣ кредити, става споредъ общитѣ правила, установени за редовния бюджетъ. Използуването обаче, на извънреднитѣ кредити (чл. 22 буква в.) може да става до задоволяването на нуждитѣ, за които сж разрешени, или до изчерпването на кредититѣ.

Глава IV.

За приходитѣ.

Чл. 28. Никакви д нѣци и берии не може да се налагатъ и събиратъ, ако не сж разгледани и гласувани отъ Народното събрание и утвърдени отъ Царя (чл. 48 и 69 отъ Конституцията).

Законитѣ за данѣцитѣ и бериитѣ иматъ сила само за презъ времето, за което има гласуванъ бюджетъ.

Чл. 29. Безъ съгласие на министра на финанситѣ въ никой законопроектъ, по което и да е ведомство не може да се вписватъ погсановления, които биха намалили приходитѣ

При разногласие на министра на финанситѣ и министра отъ ведомството на когото изхожда законопроекта, постъпва се споредъ предписанието на чл. 17.

Такива законопроекти, отъ когото и да сж внесени преди да бждатъ разгледани отъ Народното събрание, се обсъждатъ отъ комисията по бюджета, която и докладва постановленията имъ относно приходитѣ. При разглеждане на законопроектитѣ отъ комисията и Народното събрание се пазятъ правилата на чл. 19 отъ настоящия законъ.

Въ случай, че приематъ такива постановления, тѣ се прилагатъ не по-рано отъ следващата финансова година.

Чл. 30. За събирането на предвиденитѣ и узаконени въ бюджета държавни приходи, както и за контрола за правилното имъ и своевременно събиране и внасяне въ държавното съкровище, се изработватъ правилници отъ министра на финанситѣ въ съгласие съ министритѣ отъ съответнитѣ ведомства.

Лицата, на които е възложено да събиратъ държавни приходи, или да надзиратъ за правилното имъ и своевременно постъпване, сж дисциплинарно отговорни предъ министра на финанситѣ.

Чл. 31. Държавните приходи се внасят въ Българската народна банка, съгласно установените за това наредби, най малко веднажъ въ месеца; когато сумите сж значителни, внасянето имъ става по често.

За всѣко внасяне пари и други стойности въ държавни учреждения, за държавна и обществена работа, се издава потрѣбната квитанция или разписка отъ кочанъ.

Българската народна банка приема и съхранява приходите на държавата безплатно.

Чл. 32. Държавните приходи се внасят въ банката за смѣтка на министерството на финансите, което ги записва въ съответните книги на държавното смѣтководство.

Внесечите въ банката суми се пазятъ отъ последната споредъ нарежданията на министерството на финансите, а въ другите учреждения отъ лицата, на които е възложено тая служба споредъ специалните наредби.

Чл. 33. Определените въ специални закони и правилници по всички ведомства такси, събирани отъ частни лица за извършване на каква и да е работа, се внасят на приходъ на държавното съкровище. На длъжностните и частни лица, които извършватъ работа, за която се събиратъ тия такси, се плаща възнаграждение отъ държавата по размѣри определени въ специалните закони въ бюджета.

Чл. 34. Всички суми принадлежащи на държавни учреждения по което и да е ведомство, придобити отъ икономии отъ държавни суми, отпуснати за разходъ, или отъ продажба на предмети, се внасятъ при всѣко отчитане на приходъ въ държавното съкровище. Това распореждане се отнася и до сумите, образувани до сега и находящи се въ разните учреждения.

Длъжностни лица, които би разходвали подобни суми, както и въобще суми постъпили като държавни приходи за каквито и да било, макаръ и по писмена заповѣдъ отъ министъръ или другъ началникъ, вмѣсто да ги внесатъ на приходъ въ държавното съкровище оставатъ граждански отговорни за тяхъ.

Глава V.

За разходите.

Чл. 35 Потрѣбните кредити за разходите на всѣко министерство се разрешаватъ съ гласуването и утвърждаването на ежегодния разходенъ бюджетъ на държавата.

Думитѣ, предвидени въ разходния бюджетъ на една финансова година, се употрѣбаватъ за изплащане разходите по работи и доставки, извършени само презъ течение на същата финансова година. Може по изключение да се изплащатъ работи и доставки, извършени най-късно до 30 май на следващата финансова година, ако задълженията по тяхъ сж поети най-късно до 30 декемврий на изтеклата финансова година.}

Кредититѣ за канцеларски разноси, мебели, книги списания, вестници и за други веществени разходи, предназначени да посрещнатъ нуждитѣ на повече учреждения се разпредѣлятъ въ началото на годината съ участие на отдѣлението по изпълнение на бюджета.

Чл. 36. Министритѣ разпореждатъ съ разрешенитѣ имъ по бюджета кредити, като спазватъ установенитѣ отъ специалнитѣ закони и правилници наредби за произвеждане държавнитѣ разходи.

Отъ безотечнитѣ (тайни) фондове не може да се изтегля наведнажъ повече отъ една четвъртъ отъ разрешената сума и не по-рано отъ началото на всѣко тримесечие. Разходването и оправдаването имъ става съ постановление на Министерския съветъ.

Задължения по направа на нови: пжтища, канали, мостове желѣзници, канализации, здания, паметници, пристанища и други подобни, стойността на които надминава 500,000 лв., се поематъ само следъ като се добие съгласието на министра на финанситѣ.

Чл. 37. Министритѣ не могатъ нито сами, нито по решение на Министерския съветъ, да изразхсдватъ или да задължаватъ държавното съкровище въ разходи по-големи отъ разрешенитѣ имъ бюджетни и извънбюджетни кредити.

Изключение се допуска за веществени разходи, само когато естеството на предприятието не позволява да се свърши то въ една година безъ вреда за държавното съкровище. Въ такъвъ случай може да се поематъ задължения за разходи, платими най-много отъ три следващи бюджета, съ разрешение на Министерския съветъ.

Чл. 38. За редовното задоволяване нуждитѣ на държавнитѣ стопанства и експлоатации, въ края на всѣка финансова година може да имъ се отпуща, по искане на надлежното министерство и по нареждане на министра на фи-

нансиитѣ, отъ държавната наличностъ, срещу разписка, сума не по-голяма отъ 100,000 лева, която да имъ служи като оборотенъ капиталъ, пазенъ въ българската народна банка. Връщането на тази сума става най-късно следъ шестъ месеца.

Чл. 39. Задължаването на държавното съкровище въ разходи става винаги съ предварително съгласие на отдѣлението по изпълнението на бюджета. При даване съгласието си това отдѣление следи да не се превъзми разрешенія за целта кредитъ и спазва постановленията на членове 47 и 48 отъ настоящия законъ.

Министритѣ и длъжностнитѣ лица, които биха задължили съкровището въ разходи по голѣми отъ разрешенитѣ кредити, или въ разходи, за които нѣма разрешени кредити оставатъ граждански отговорни за тия разходи.

Чл. 40. Пренасянето на суми отъ единъ параграфъ въ други се забранява, освенъ отъ параграфъ „запазенъ фондъ“. Пренасяне суми отъ тоя фондъ за попълване кредита по нѣкой другъ параграфъ става по мотивирано искане отъ надлежния министъръ съ заповѣдъ отъ министра на финанситѣ. Преписъ отъ заповѣдта се изпраща на Върховната Сметна палата,

Не може да се разходватъ суми направо отъ запазенія фондъ, нито да се пренасятъ суми отъ него за попълване кредити по параграфи, опредѣлени за заплати, помощи и стипендии, както и за непредвидени разходи и въобще за попълване кредити по параграфи, по които не може да се искатъ строги и пълни документални оправдания на разхода.

Чл. 41. Разрешенитѣ въ бюджета кредити за заплати, представителни и други видове възнаграждения на изрично поименовани длъжности се считатъ за ангажирани спестенитѣ отъ тѣхъ суми, било поради незаемане длъжноститѣ или заемането имъ отъ лица съ по-малка заплата, било по каквито и да е други причини, оставатъ икономия на съкровището и за каквото и да било друго назначение.

Не може да се назначаватъ надничари да извършватъ работа на длъжности предвидени въ бюджета, съ изключение на т. п. раздавачи и междуселски пощенски куриери; така, също не може да се назначаватъ лица на едни длъжности, а да изпълняватъ други такива.

Чл. 42. Базъ съгласието на министра на финанситѣ въ нѣкой законопроектъ, по което и да е ведомство, не може

да се вписватъ постановления, които биха задължили съкровище съ разходи.

При разногласие между министра на финанситѣ и министра, отъ ведомството на когото изхожда законопроекта постъпва се споредъ предписанието на чл. 17.

Такива законопроекти, внесени отъ когото и да било, преди да бждатъ разгледани отъ Народното събрание, се обсъждатъ отъ комисията по бюджета, която и докладва постановленията имъ относно задълженията на държавата съ разходи. При разглеждания на законопроектитѣ отъ комисията и Народното събрание, пазятъ се правилата на чл. 19 отъ настоящия законъ.

Въ случай че Народното събрание приеме такива постановления, съ които се задължава държавата съ разходи то тѣ, както и свързанитѣ съ тѣхъ други постановления на сжщитѣ закони, не могатъ да се прилагатъ по рано отъ следващата финансова година. Изключение отъ това съставляватъ разходите, които задоволяватъ нужди нетърпящи отлагане, или чието отлагане би увредило интереситѣ на държавата.

Чл. 43. Началницитѣ на учрежденията, всички длъжностни и други лица, които събиратъ, пазятъ, работятъ или разпореждатъ съ държавни имоти, суми и материали, както и лицата които упражняватъ надзоръ върху, първитѣ, а така сжщо и всички лица, които задължаватъ държавното съкровище въ разходи, сж длъжни да действуватъ съ грижата на добъръ домакинъ.

Началницитѣ на учреждения сж длъжни своевременно да опредѣлятъ нуждитѣ, които има да задоволяватъ презъ течение на годината, и да взематъ своевременно мѣрки за снабдяване съ необходимитѣ имъ материали и за извършване съответнитѣ работи за задоволяване на тия нужди. Тѣ, както и подчиненитѣ имъ, сж длъжни при снабдяване съ материали за държавна смѣтка и при извършване на работи за смѣтка на държавата да действуватъ предвидливо и съ разумна икономия.

Нарушителитѣ на предписанията на тоя членъ отговарятъ за причиненитѣ на държавното съкровище вреди и загуби като отчетници.

Глава VI.

Изплащане и оправдаване на разходите.

Гл. 44. За изпълнението на бюджета на всяко министерство и на Св. Синодъ се предвижда по едно бюджетно контролно отделение съ единъ началникъ, нужния брой контрольори и необходимия за службата другъ персоналъ. Дирекциитъ при министерствата могатъ да иматъ отдѣлни бюджетно контролни отделения. Управленията по военното ведомство, както и други отдѣлни служби на ведомствата могатъ да иматъ отдѣлни счетоводства, на чело на което стоятъ контрольоръ-счетоводители.

Чл. 45. Началниците на бюджетно контролнитъ отделения при министерствата, дирекциитъ, Св. Синодъ и пр. контрольоритъ и книговодителитъ при тѣхъ, началниците на служби по контролата на приходитъ въ централнитъ управления и тѣхнитъ помощници и книговодителитъ при фондоветъ и др. отдѣлни служби при Народното събрание, Народния театръ, Държавната печатница и мината „Перникъ“, сж органи на министерствата на финанситъ. Тѣ се назначаватъ и уволняватъ отъ министра на финанситъ и сж дисциплинарно зависимо напълно отъ него.

Чл. 46. За началници на бюджетно-контролнитъ отделения при министерствата, дирекциитъ и др. се назначаватъ лица, които отговарятъ на общитъ условия по закона за държавнитъ служители, иматъ завършено висше (юридическо, финансово математическо) образование и сж изслужили поне 9 години, контрольори (докладчици) при Върховната Сметна Палата, подначалници въ отдѣлението за отчетността, контрольори по отчетността (държавни контрольори и помощници счетоводители), финансови инспектори, финансови началници. При липса на такива кандидати може да се назначаватъ и лица съ срѣдно образование, ако сж изслужили поне 15 години на гореозначенитъ длъжности.

За контрольоръ-счетоводители въ подвѣдомствени учреждения се назначаватъ лица, които отговарятъ на общитъ условия по закона за държавнитъ служители, иматъ завършено срѣдно образование и сж изслужили 9 години на отчетническа длъжностъ.

Лицата, които настоящия законъ заваря на служба, макаръ и да не отговарятъ на предвиденитъ цензове, не подлежатъ на уволнение по тази причина.

Чл. 47. Работата на бюджетно контролните отдели по изпълнение на бюджета се състои въ следното:

а) да съставляватъ бюджето—проекта на надлежното министерство, дирекция и пр. въз основа на сведенията на отделните служби при тяхъ и съгласно съ предписанията на тоя законъ;

б) да участвуватъ въ работитѣ по приготвянето на законопроекти и проекто-правилници за службитѣ по ведомството, при което служатъ, и да изучаватъ и долагатъ, едновременно на надлежния министъръ и на министера на финансиитѣ, финансовитѣ последствия, които би настанали отъ прилагането имъ, както и до колкото проекто-правилницитѣ сж съгласни съ бюджета и съ законоположенията по отчетността;

в) да преглеждатъ предварително книгата, съ които се създаватъ и признаватъ задължения за държавното съкровище, да ги визиратъ, когато намѣрятъ, че сж съгласувани съ предписанията на законитѣ, и да водятъ смѣтка за заключенитѣ задължения;

г) да провѣрватъ исканията за изплащане държавни разходи и да приготвятъ платежни заповѣди за това, съгласно съ предписанията на следващия членъ;

д) да участвуватъ въ разглеждането на каквито и да е рекламации и оплаквания отъ предприемачи;

е) да следятъ и изискватъ редовното оправдаване на сумитѣ, отпуснати въ авансъ;

ж) да извършватъ изобщо всичко по изпълнението на бюджета на надлежното министерство или дирекция, съгласно съ предписанията на този законъ;

з) да следятъ за правилното и своевременното събиране и внасяне на приходитѣ по надлежнитѣ ведомства;

и) да даватъ всички сведения за приходитѣ, за задълженията, за произведенитѣ и изплатени разходи и др., които имъ се поискатъ отъ министерството на финансиитѣ;

к) да долагатъ на надлежния министъръ и на министра на финансиитѣ, когато при изпълнение на коя да е отъ горнитѣ длѣжности посочатъ неправилности и тѣ не бждатъ отстранени отъ надлежнитѣ длѣжностни лица.

За неизпълнение на тия разпореждания, виновниятъ началникъ на бюджетно-контролното отделение или надлежния контрольоръ, осванъ гражданската отговорность, която имъ,

подлежи и на дисциплинарно наказание—най-малко на глоба една четвърт отъ месечната му заплата.

На същата отговорност и наказание се подлага и всяко друго длъжностно лице, което лиши бюджетно-контролното отдѣление отъ възможност да изпълни кое да е задължение по тоя членъ.

Чл. 48. Преди да се издаде платежна заповѣдъ, контролоритѣ, подъ надзора и ръководството на началника на бюджетно-контролното отдѣление, сж длъжни да провѣрятъ:

а) че задължението на съкровището да плати сумата е станало правилно—съгласно съ предписанията на законитѣ:

б) че работата или доставката, за която трѣбва да се плати, е извършена и че извършването и приемането и сж станали споредъ предписанията на законитѣ и специалнитѣ условия.

г) че искането не е покрито съ давностъ и че срѣщу него държавата нѣма да прихваща никакви суми;

д) че исканата сума се отнася къмъ съответния параграфъ на бюджета и че съ отпускането и нѣма да се превиши разрешения кредитъ.

е) че разходътъ е подкрепенъ съ редовни оправдателни документи, съгласно съ правилника за прилагане на тоя законъ.

Разходитѣ за царския дворъ съ изключение онѣзи за заплатитѣ и добавъчното възнаграждение на служителитѣ при него за такситѣ за вода, за форменото облекло и за ордени се оправдаватъ само съ разписка отъ интенданта на двора.

Чл. 49. Когато бюджетно контролното отдѣление забелжи нередовности, поисква изправлението имъ отъ надлежнитѣ учреждения и, ако и следъ това има причини, по които не може да се издаде платежна заповѣдъ, долага на надлежния министъръ и ако и той не уважи искането му отнася въпроса съ писменъ мотивиранъ докладъ до министра на финансиитѣ и се освобождава отъ отговорностъ, като по-стѣпи съобразно съ заповѣдта му.

Въ случай, че надлежниятъ министъръ не е съгласенъ съ решението на министра на финансиитѣ, може да отнесе въпроса съ писменъ докладъ въ Министерския съветъ за разрешение, като уведомява за това министра на финансиитѣ.

Началникът на отдѣлението за бюджета и отчетността въ Министерството на финансиитѣ е длъженъ, когато забелѣжи, че нѣкоя служба отъ същото или отъ друго министерство разрешава неправилно и незаконо съобразно нѣкои въпроси, свързани съ интереситѣ на държавното съкровище, да доложи съ писменъ мотивиранъ докладъ на министра на финансиитѣ и се освобождава отъ отговорностъ, като постигне съобразно заповѣдта му.

Чл. 50. Министритѣ, или упълномощенитѣ отъ тѣхъ лица, могатъ да разрешаватъ само чрезъ платежни заповѣди, да се отпускатъ суми за разходване, и то само отъ разрешенитѣ бюджетни и извънбюджетни кредити.

Всѣка платежна заповѣдъ, издадена отъ министра или отъ упълномощено отъ него лице, се подписва отъ началника на бюджетно—контролното отдѣление или отъ контрольора, който е провѣрилъ документитѣ.

Въ платежнитѣ заповѣди се отбелѣзва какви удръжки има да се направятъ отъ сумитѣ по тѣхъ.

Чл. 51. За суми, платени на лица, които нѣматъ право на тѣхъ, сж отговорни солидарно контрольоритѣ, които сж провѣрили оправдателнитѣ документи и лицата, които сж получили сумата.

Всички суми, платени неправилно или по погрѣшка, се връщатъ въ съкровището или отъ получателитѣ, или отъ отговорнитѣ контрольори. Контрольоритѣ, иматъ право да събиратъ внесениѣ отъ тѣхъ въ съкровището неправилно изплатени суми отъ лицата, на които сж изплатени. Това събиране става по силата на издаденитѣ отъ Върховната Сметна Палата постановления и по реда установенъ въ изпълнение тия постановления.

Чл. 52. Издаденитѣ платежни заповѣди се изпращатъ направо на Върховната Сметна Палата за визирна. Тѣ се придружаватъ отъ нужднитѣ оправдателни документи, освенъ ако сумитѣ се отпускатъ въ авансъ.

Палатата позволява изплащането на сумитѣ само по ония платежни заповѣди, които се отнасятъ до бюджетни или извънбюджетни кредити, разрешени съгласно съ предписанията на тоя законъ, и които се придружаватъ, освенъ ако сумитѣ се отпускатъ въ авансъ, съ достатъчни и редовни оправдателни документи. Членоветѣ на Сметната Палата, които сж взели участие въ заседанието въ което е допус-

нато да се платятъ незаконно каквито и да е суми, сж граждански отговорни.

Чл. 53. Бюджетно—контролнитѣ отдѣления и Върховната Сметна Палата иматъ право да изискватъ, при издаване и визиране платежнитѣ заповѣди, да имъ се представятъ всички документи, които тѣ считатъ, че ще ги освѣтляватъ върху правилността на разхода. Въ съмнителни случаи тѣ иматъ право да произвеждатъ обстоятелствена провѣрка на документитѣ на мѣстото, било чрезъ своитѣ органи, било чрезъ други финансови органи. Подобна провѣрка на оправдателнитѣ документи. Палатата има право да произвежда и отпосле, при провѣряване отчетитѣ на отчетниците.

Чл. 54. Когато Върховната сметна Палата въ общо събрание откаже да визира нѣкоя платежна заповѣдъ, понеже намира произвежданието на разхода за незаконо—съобразно, министърътъ на финансиитѣ може, по искането на надлежния министъръ, да внесе въпроса въ Върховната Сметна Палата за повторно разглеждане, въ който случай решението ѝ е окончателно.

Чл. 55. Върховната Сметна Палата следъ като провѣри и намѣри за редовни оправдателнитѣ документи, визиращи платежнитѣ заповѣди, записва ги въ книгитѣ си (партидна и контролна книга за аванситѣ) и ги изпраща на Министерството на финансиитѣ, държавно сметководство.

Чл. 56. За изплащане сумитѣ по визиранитѣ отъ Върховната Сметна Палата платежни заповѣди министерството на финансиитѣ издава чекове и ги изпраща на съответнитѣ клонове и агентури на Българската Народна Банка, а самитѣ платежни заповѣди—на кредиторитѣ.

Банката изплаща всички държавни разходи само срещу изпратенитѣ и отъ Министерството на финансиитѣ чекове, следъ като ѝ се представятъ съответнитѣ на тѣхъ платежни заповѣди. Тя не се грижи за оправдаването на разходите, не получава оправдателни документи и не дължи обяснения на въпроси възникващи отъ плащането на сумитѣ.

Чл. 57. Когато върху сумата по нѣкоя платежна заповѣдъ е наложенъ секвестръ и правоимеющото лице, като знае това, не се явява да представи платежната заповѣдъ, банката, следъ като го покани и лицето не се яви въ дадения му срокъ, изтегля сумитѣ само въз основа на чека и като изпрати дължимата сума на надлежния държавенъ бир-

никъ или сждебенъ пристаъ. Остатъкътъ ако има такъвъ, се възстановява на кредитъ. Получената отъ бирника или пристава квитанция, въ такъвъ случай служи вмѣсто разписка отъ правоимащия за получаване сумата.

Въ такива случаи банката изпраща на държавното смѣтководство, вмѣсто платежна заповѣдъ, квитанция отъ бирника и пристава и единия екземпляръ отъ вноския листъ за възстановената сума, ако има такава, придружени съ особено писмо, въ което се излагатъ всички сведения, съдържащи се въ съответния чекъ. Върху чека, който остава въ банката вмѣсто разписка отъ правоимащия за получаване сумата, се отбелѣзватъ нумерата и датитѣ на квитанцията и на вноския листъ за възстановената сума.

Чл. 58. За по бързото изплащане на издадени вече и визирани вече отъ Върховната Смѣтна Палата платежни заповѣди, Министерството на финансиитѣ може да заповѣда да се отпусне сумата по тѣхъ срещу разписка.

Изплатитѣ на държавнитѣ служители се изплащатъ срѣщу разписки по открити отъ министра на финансиитѣ кредити предъ надлежнитѣ банкови клонове и агентури.

Чл. 59. Платежни заповѣди се издава^{тъ} за изплащане само на извършени работи или доставки.

Държавата не дължи лихви за закъснѣло изплащане, освенъ при изплащане суми за постройки и други строежи. Въ този случай, ако въ продължение на два месеца отъ датата на установяване правото на предприемача да получи сумата, тя не му бжде изплатена, той има право на лихва 8% годишно отъ деня на изтичане горния двумесеченъ срокъ. Сжщата лихва се плаща и за закъснѣло връщане на гаранцията взета за обезпечение изпълнението предприятието. Лихвата и въ двата случая се плаща отъ сжщия кредитъ.

Чл. 60 Платежни заповѣди за отпущане суми въ авансъ се издаватъ само не длъжностни лица за изплащане на разходи извършени отъ учрежденията.

Може да се отпущатъ аванси срѣщу гаранции и за доставки отъ странство по силата на сключени договори.

Размѣрътъ на отпущанитѣ аванси по единъ и сжщи паръ за една и сжща работа, на едно и сжщо учреждение или длъжностно лице, не може да надмине 100000 лева наведнажъ. Не се отпуща втори авансъ, докато не се оправдае първи.

ягъ. Сроктътъ за оправдаване аванситъ предъ надлежнитъ министерства е четири месеца отъ датата на издаване платежнитъ заповѣди.

Платежни запов. за отпущане суми и авансъ се издаватъ само до 20 мартъ. Аванситъ по платежни заповѣди издадени следъ 1 февруари се оправдаватъ до 1 юний.

Министърътъ на финансиитъ може да се разреши да се отпуснатъ аванси въ размѣръ по-голѣмъ отъ опредѣления или да се отпуснатъ втори аванси, преди да сж оправдани първитъ както и да продължи срока за оправдаването имъ ако распоредителитъ му представятъ неизбежнитъ причини за необходимостта отъ такива аванси и той ги уважи.

Чл. 61. За неоправдаванитъ въ опредѣления срокъ аванси, министърътъ на финансиитъ съобщава на Върховната смѣтна палата, за да издаде постановления за неиздѣлжение на лицата, които сж получили аванситъ. Освенъ това, министърътъ на финансиитъ налага на тия лица глоба въ размеръ 1% мѣсечно върху неоправданата сума за презъ всичкото време на закѣснението. Тѣзи постановления се прилагатъ по отношение на всички неоправдани авансови суми, независимо отъ това дали сж отпуснати преди или следъ влизането на закона въ сила и независимо отъ начина на отпущането имъ: съ платежна заповѣдь или срѣщу временна разписка отъ банката, или отъ касата на учредението.

За оправдаването на сумитъ, отпуснати въ авансъ преди влизането въ сила на закона отъ 8 мартъ 1911 год. надлежнитъ министерства, опредѣлятъ нови срокове, следъ влизането въ сила на настоящия законъ, следъ изтичането на които срокове се издава постановление за неиздѣлжение и се налага предавидената глоба.

Чл. 62. Когато при провѣрка на оправдателни документи, представени отъ министерствата, дирекциитъ и фондовитъ за опраздаване и сформяване на разходи, изплатени чрезъ платежни заповѣди въ авансъ, или приложени къмъ платежнитъ заповѣди, издадени за оправдаване на разходи изплатени срѣщу разписки. Върховната смѣтна палата намѣри неправилности или нередовности тя визира документитъ и платежнитъ заповѣди за оформяване на разхода, като сжщевременно държи постановление за неиздѣлжение на отговорнитъ по чл. 51 лица.

Чл. 63. Неправилно взети, по вече получени и остатъци отъ авансови суми, ако се повърнатъ въ съкровището до като трае бюджетното упражнение, къмъ което се отнасятъ, се възстановяватъ въ кредита на министерството, по бюджета на което сж били отпуснати.

Ако ли такива суми се върнатъ следъ сключването на бюджетното упражнение, се записватъ на приходъ по текущия бюджетъ въ параграфа на разнитъ непредвидени подъ наименование: остатъци отъ суми отпуснати по сключени бюджети.

Чл. 64. Когато учреждения отъ едно ведомство взематъ за свои нужди и предмети отъ други ведомства, които сж ги набавили отъ свои кредити, стойността имъ се изплаща, като сумитъ по издаденитъ платежни заповѣди се възстановѣватъ на кредитъ по съответния параграфъ на бюджета на министерството, отъ което сж взети предметитъ.

Чл. 65. Когато наличността на държавното съкровище е недостатъчна за изплащане на платежни заповѣди по не търпящи отлагане разходи, министрътъ на финанситъ има право да издава на кредиторитъ временни съкровищни бонове въ размѣръ на отпуснатитъ имъ съ платежни заповѣди суми. Размѣрътъ на лихвата върху сумата се опредѣля отъ Министерския съзегъ, а срокътъ за изплащането имъ е до края на бюджетното упражнение.

Чл. 66. Подробнитъ правила за задѣлжаване държавното съкровище въ разходи и за произвеждане на сжщитъ се опредѣлятъ отъ министра на финанситъ въ правилникъ

Правилата за оправдаване извършенитъ държавни разходи се опредѣлятъ отъ министра на финанситъ въ съгласие съ Върховната смѣтна палата, като се вземтъ предъ видъ и мнѣнията на отдѣлнитъ ведомства и служби.

Осзень другитъ подробности, въ тѣзи правилници се опредѣля, кои сж „редовнитъ оправдателни документи“ при различнитъ видове държавни разходи. Тѣзи правила трѣбва да гарантиратъ бърза провѣрка въ смисълъ, че разходванитъ суми сж отишли за цельта, за която сж били отпуснати и че, когато сж дадени за вещдествени разходи, за работи или доставки, добитото отъ държавата съответствува на дадената сума.

Въ тѣзи правилници може да бѣде опредѣлено сжщо, щото Върховната смѣтна палата да не провѣрѣва, освенъ когато тя поиска, известни видове разходи и приходи. Въ последниятъ случай правилниците опредѣлятъ кои органи ще извършатъ провѣрката вмѣсто Върховната смѣтна палата подъ нейния надзоръ и упжтване.

Чл. 67. Бюджетните разходи за държавните банки и разходите на общините и окръжията и на др. обществени учреждения сѣ произвеждатъ и оправдаватъ по наредбите за държавните разходи съ изключенията, предвидени въ специалните за тия учреждения закони и правилници.

Въ всѣки случай наредбитъ за тия учреждения трѣбва да сѣ издадени или одобрени отъ съответния министъръ въ съгласие съ министра на финансиите и да спазватъ предписването на чл. 66 ал. 3 отъ настоящия законъ.

Глава VII.

Отчетници и отчети.

Чл. 68. Лицата, които събиратъ и приематъ или даватъ и разходватъ държавни суми, ценности и материяли, както и лицата, на които сѣ повѣрени държавни складове, стопанства и експлоатации, сѣ отчетници, поради самия фактъ, че имъ е възложена подобна работа.

Чл. 69. Отчетниците се дѣлятъ на две категории:

- а) отчетници отговорни предъ надлежните министри, и
- б) отчетници отговорни предъ министра на финансиите и подсждими на Върховната смѣтна палата.

Съ указъ, по докладъ на министра на финансиите, въ споразумѣние съ надлежния министъръ и Върховната смѣтна палата, се опредѣля, кои длъжностни лица по едно ведомство сѣ отчетници отъ първата категория и кои отъ втората. Лицата, на които се възложи случайно да извършатъ работа, за каквата се говори въ чл. 68, сѣ отчетници отъ първата категория.

Д л ъ ж н о с т н и т ѣ лица, които събиратъ държавни приходи, по което и да е ведомство, сѣ отчетници предъ министра на финансиите и подсждими на Върховната смѣтна палата. Това не се огнася до лица, които събиратъ приходи подъ отговорността на своето началство.

Чл. 70. Управителнитѣ съвети на държавнитѣ банки по отношение на бюджетитѣ си и лицата, които събиратъ приходи и произвеждатъ разходи на градскитѣ общини и окръжнитѣ постоянни комисии, сж отчетници предъ Върховната смѣтна палата.

Лицата, които събиратъ приходи и произвеждатъ разходите на селскитѣ общини, сж отчетници предъ окръжнитѣ постоянни комисии.

Чл. 71. Съ ценноститѣ и материалитѣ въ държавнитѣ складове и стопанства предприятия и пр., ако тѣ не сж предназначени за продажба се задоволяватъ изключително държавни нужди. Заповѣди противни на това и неосновани на законъ, не се изпълняватъ.

Хранителни произведения отъ държавни стопанства може да се отпуска на личния съставъ при сжщитѣ срѣщу заплащане, по наредба, одобрена отъ надлежния министъръ и по цени опредѣлени, въ зависимостъ отъ пазарнитѣ цени, отъ комисия въ съставъ: по единъ представител на стопанството, на финансова и общинска властъ.

Чл. 72. Отчетниците сж отговорни за повѣренитѣ имъ суми, ценности и материали, и то както за тѣхното количество, така и за тѣхния видъ и качество.

Чл. 73. Никое лице, което борави съ държавни суми, ценности и материали не може да се освободи отъ отговорностъ за установени липси, ако не се докаже, че това е било вследствие на непреодолима сила (*force majeure*) или на извършено престѣпление и че всичкитѣ предписани отъ закона предпазителни мѣрки сж били взети.

До като се докаже произхода на липсата, надлежниятъ министъръ взима мѣрки спрямо отговорното лице, за да се обезпечи взимането на съкровищата.

Ако отчетникътъ не може да се държи отговоренъ за липсата, то остава за смѣтка на държавата.

Чл. 74. Лицата, на които е възложено да контролиратъ смѣткитѣ по паричната и вещественна части сж отговорни за всѣка загуба, която държавата претърпи вследствие ненавременна или незнателна провѣрка. Сумата за която въ тоя случай е отговорно длъжностно лице, се опредѣля съ мотивирана заповѣдъ на министра на финансиитѣ.

Чл. 75. Държавата е отговорна за загубитѣ или злоупотрѣбенитѣ отъ нейнитѣ служители суми, ценности и ма-

териали, които частни лица сж имъ повѣрили по дѣлата си като на такива и въ границитѣ на закона, но тя има право да събере изгубенитѣ или з оупотрѣбени суми, ценности и материяли отъ отговорнитѣ длъжностни лица и гарантитѣ имъ по начинъ, опредѣленъ въ чл. 82 безъ да чака да се поискатъ тѣ отъ частнитѣ лица, на които принадлежатъ.

Ако гаранцитѣ за отговорнитѣ длъжностни лица бждатъ недостатъчни, или пъкъ ако нѣматъ гаранции държавата се ползува съ обща привилегия върху имуществата ииъ, съгласно съ чл. 81.

Чл. 76. Въ края на всѣки месецъ бюджето-контролнитѣ отдѣлзния при министерствата и дирекциитѣ представляватъ въ Министерството на финансиитѣ и на Върховната смѣтна палата ведомости за положението на бюджетнитѣ и извън-бюджетнитѣ кредити. Освенъ сумитѣ на издаденитѣ по всѣки параграфъ платежни заповѣди, закрититѣ и възстановени суми въ тия ведомости, въ особни графи, се показва за какви суми възлизатъ останалитѣ свободни кредити.

Чл. 77. Всички отчетници представляватъ най-късно до 1 юлий отчетъ за извършенитѣ отъ тѣхъ презъ изтеклата финансов. г. годишни приходни и разходни операции, придружени съ установенитѣ отъ специални правилници оправдателни документи за прихода. Отчетниците отъ първата категория даватъ отчетъ на надлежния министъръ, а тия отъ втората категория—направо на Върховната смѣтна палата.

Въ специални правилници за всѣко ведомство се опредѣля подробно, кои отчетници, кога и за кое време какви отчети представляватъ на съответнитѣ министерства и на Върховната смѣтна палата.

Ако отчетниците не представятъ отчетитѣ си въ предвиденитѣ въ закона или въ специалнитѣ правилници срокове и не представятъ за това уважителни причини, подлежатъ на глоба равна на $\frac{1}{5}$ отъ месечната имъ заплата за всѣки закъснѣлъ месецъ или часть отъ него. Тази глоба се налага на отчетниците отъ първа категория—отъ надлежнитѣ министри, а на отчетниците отъ втора категория—отъ Върховната смѣтна палата.

До опредѣляне отчетниците съгласно съ чл. 69 и до изработване правилниците, за които е речъ въ настоящия членъ, отчетниците по досегашния законъ за отчетността

по бюджета продължаватъ да бждатъ такива и да представяватъ отчети както до сега-

Чл. 78. Отчетитѣ по желѣзниците, пристанищата поштитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ се провѣрять въ Министерството на желѣзниците, а резултатътъ отъ тая провѣрка се изпраща на Върховната смѣтна палата въ писменни изложения.

Палатата се произнася по тѣхъ, следъ като ги провѣри. Тя има право да провѣрять тия изложения по документитѣ въ министерството.

Чл. 79. Отчетътъ на Българската народна банка подкрепенъ съ отдѣлнитѣ отчети на клоноветѣ и агентуритѣ ѝ, и предруженъ съ заключение на Провѣрителния съветъ, който, съгласно съ закона за банката, провѣрять смѣткитѣ имъ, се изпраща на мин. финансиитѣ, който се произнася окончателно.

По сщия начинъ се постѣпва и съ отчета на Българската централна кооперативна банка.

Отчетътъ на Българската земеделска банка се провѣрять отъ комисия, назначена отъ министра на земеделството и се одобрява отъ сщия.

Когато при провѣрка на отчетитѣ на държавнитѣ банки надлежитѣ провѣрителни съвети или комисии намѣрять, че нѣкои длѣжностни лица следва да се държатъ отговорни за суми, съставять актове, поискватъ обяснения по тѣхъ отъ провиненитѣ лица и ги изплащатъ на Върховната смѣтна палата за издаване постановления за неиздѣлжения. Последнитѣ се проезвеждатъ въ изпълнение по на редбитѣ на закона за Върховната смѣтна палата.

Чл. 80. Отчетниците на общинитѣ и на окръжията както и на учрежденията, които иматъ самостоятелни бюджети (чл. 4), представляватъ отчетитѣ си по реда, установенъ въ специалнитѣ за тѣхъ закони и правилници. Предписанията за отчетниците на настоящия законъ се прилагатъ и спрѣмо тѣхъ.

Чл. 81. Държавното съкровище има привилегия надъ имуществата на всѣки отчетникъ, както и надъ имуществата на всѣко длѣжностно лице, което макаръ и да не му е било възможно да борави непосредствено съ суми, ценности и материали, но съ дѣйствието си е причинило прѣко или косвено щата на съкровището.

Съдилищата и нотариатитѣ, къмъ които Министерството на финансиитѣ или органиитѣ му се сбрѣщатъ съ искане да се наложи обща или частична възбрана върху имотитѣ на нѣкое длѣжностно лице, изпълняватъ незабавно искането на министерството.

Чл. 82. Неиздѣлженията на длѣжностнитѣ лица се установяватъ отъ компетентни контролни учреждения и лица—Върховната смѣтна палата, финансовитѣ инспектори по надлежнитѣ ведомства и др.

Въ документитѣ, които установяватъ неиздѣлженията—постановления, актове протоколи и др. такива се показва точно неиздѣлжената сума, кому принадлежи тя и следващата се за нея лихва, смѣтана по 1% както и датата, отъ която почва да тече.

По неиздѣлженията, констатирани отъ Върховната смѣтна палата и отъ финансовитѣ инспектори, както и отъ органи, облечени съ права на финансови инспектори, се следва процедурата предвидена въ устройственитѣ закони за Върховната смѣтна палата и за финансовата инспекция. Когато обаче неиздѣлженията се констатираатъ отъ други компетентни органи, поискватъ се отъ задѣлженитѣ лица обяснения и следъ това се изпращатъ книжата на министерството на финансиитѣ. Последното, ако намѣри, че действително има неиздѣлжения, издава постановления и поисква отговорнитѣ лица и по жчителитѣ имъ да внесътъ доброволно сумитѣ въ двуседмиченъ срокъ отъ деня на поканата или да обжалватъ постановленията чрезъ него министерството въ сѣщия срокъ предъ надлежния апелативенъ съдъ.

Ако задѣлженитѣ длѣжностни лица или поржчителитѣ имъ обжалватъ постановленията на Министерството на финансиитѣ, последното изпраща книжата на надлежния апелативенъ съдъ, който се произнася за неиздѣлженията съ окончателно решение въ срокъ отъ единъ месецъ.

Необжалванитѣ постановления на Министерството на финансиитѣ се презеждатъ въ изпълнение по реда за събиране прѣжитѣ данѣци.

Всички прѣписки по събиране неиздѣлженията отъ гаранциитѣ на чичовницитѣ се съсредоточаватъ и водятъ въ Бюрото за гаранциитѣ при Министерството на финансиитѣ.

Гаранция на отчетниците

Чл. 83. Лицата които събиратъ пазятъ и разходватъ държавни и обществени суми, ценности и материали, по което и да е ведомство, даватъ за службитѣ си гаранции.

На подобни длѣжности по военното ведомство се назначаватъ граждански лица.

Чл. 84. Представляванитѣ отъ длѣжностнитѣ лица гаранции служатъ да обезпечатъ вземанията, които съкровището може да има противъ тѣхъ като отчетници.

Дадената гаранция важи въ размѣръ на сумата, за която е гарантирана и въ тоя размѣръ обезпечава не само събирането на неиздѣлжената сума, но и последвалитѣ поради това неиздѣлжение лихви и сждебни и други разноси.

Чл. 85. Министърътъ на финансиитѣ опредѣля съ заповѣдь, по искане на надлежнитѣ министерства, за кои длѣжности се изисква гаранции и въ какъвъ размѣръ. Заповѣдта се обнародва въ „Държавенъ вестникъ.“

Гаранция, размѣрътъ на която не надминава 3000 л. трѣба да бжде отъ видозегѣ до букви *а. б. в. и л.* на чл. 87, т. е. реална; отъ 3,000 до 6,000 л.—3000 л. реална, остатъкътъ може да бжде въ лично поржчителство—буква *д* на сщия чл. 87; ако гаранцията е на сума по-голѣма отъ 6,000 л. половината може да бжде въ лично поржчителство.

Чл. 86. Никое лице не се допуска да вземе длѣжностъ, за която се иска гаранция, преди да представи такава.

Въ извънредни случаи, надлежниятъ министъръ може да разреши нѣкое лице да заеме такава длѣжностъ, безъ да представи изискваната гаранция, но съ условие, че въ продължение на единъ месецъ отъ земзче на длѣжността ще я представи; въ противенъ случай се уволнява отъ длѣжностъ. Това изключение не се отнася до касиеритѣ и до всички други лица, които приематъ или плащатъ суми.

Лицата, които допуснатъ отчетникъ да постъпи на длѣжностъ, безъ да е далъ изискуемата се гаранция, сж отговорни наравно съ отчетника за всички загуби, които би произлѣзли отъ това.

Чл. 87 Гаранциитѣ биватъ:

а) въ пари;

б) въ свидетелства издадени отъ държавнитѣ банки срещу срочни влогове;

в) въ български държавни и други гарантирани отъ държавата ценни книжа на номиналата имъ стойностъ;

г) въ недвижими имоти;

д) въ лично поръчителство на състоятелни лица.

Залозитѣ по точки а, б и в се внасятъ въ държавнитѣ банки, срещу установенитѣ за това удостовѣрения, като се спазватъ предписанията на чл. 137 отъ настоящия законъ.

Чл. 83. Залагането на недвижими имоти става съ декларации отъ лицата, назначени на служба, ако имотитѣ сж тѣхни, или съ поръчителства отъ лицата, на които имотитѣ принадлежатъ, по установенитѣ отъ Министерството на финанситѣ образци.

Недвижимитѣ имоти трѣбва да сж свободни отъ всѣкакви задължения.

Чл. 83. За да бждатъ приети за редовни, декларациитѣ и поръчителствата трѣбва да сж съставени точно по опредѣленитѣ отъ министра на финанситѣ образци и да бждатъ завѣрени, както следва:

а) отъ общинското управление, по мѣстонахождението на имота, което удостовѣрява, че имота се владѣе като собственостъ отъ лицата, които го залагатъ, на чие име е записанъ по книгитѣ на общината и каква е неговата оценка въ основната книга за данѣцитѣ; оценката на сградитѣ се показва отдѣлно отъ тая на мѣстата, и

б) отъ надлежния нотариусъ или мирови съдия, въ съдебния районъ на който се намира имота, че подписитѣ сж на лицата, които го залагатъ, че последнитѣ, споредъ представения нотариаленъ документъ, надлежно вписанъ съгласно съ закона за ипотекиитѣ и привилегиитѣ, сж собственици на имота; че имота е свободенъ отъ всѣкакви ипотеки, възбрани, запрещение и задължения и за каква сума се залага.

Когато лицата, които залагатъ имота, нѣматъ нотариаленъ документъ за собственостъ, нотариусътъ или мировия съдия се ръководи отъ правилата, предвидени въ чл. 34 на закона за нотариуситѣ.

Чл. 90. Нотариусътъ или мировиятъ съдия вписва декларацията или поръчителството за залагане недвижимия имотъ въ входящия регистъръ и въ книгата за възбранитѣ

върху недвижимитѣ имуществѣ съгласно съ закона за ипотекиѣ и привилегиитѣ.

Това вписване създава за държавата вещни права каквито установява първата ипотека, безъ да е нужно да се подновява вписването.

Чл. 91. Недвижимитѣ имоти, заложенѣ за гаранция на длъжностни лица, се приематъ по оценката имъ въ основната книга за данѣцитѣ. Съ сѣщитѣ имоти може да се гарантира едновременно и за друга длъжностъ за сѣщото или друго лице, ако стойността имъ позволява това.

Покрититѣ недвижими имоти трѣбва да сѣ застраховани отъ пожаръ и то за стойностъ най-малко въ размѣръ на гаранцията. Застраховката имъ трѣбва да се продължава до като е въ сила гаранцията, за която сѣ заложенѣ.

Чл. 92. Застрахователнитѣ дружества сѣ длъжни незабавно да уведомятъ Министерството на финанситѣ за прекъснатитѣ, неуредени и неподновени застраховки, както и за погиването на частъ или цѣли застраховки, за които имъ е съобщено, че сѣ заложенѣ за гаранция. Въ случай, че не изпълнятъ това или изплатятъ застрахованата сума, тѣ оставатъ изпълно отговорни спрямо държавата.

Чл. 93. Личното поръчителство се съставя споредъ опредѣления отъ министра на финанситѣ образецъ. Преди да се завѣри то отъ нотариуса или мировия сѣдии, общинското управление по мѣстожителството на поръчителитѣ удостоверява, че тѣ сѣ въ състояние да отговорятъ за сумата, за която гарантиратъ.

Чл. 94. Всяка гаранция се представлява чрезъ началника на длъжностното лице въ Министерството на финанситѣ. Последното провѣрва полученитѣ гаранции, записва ги въ опредѣленитѣ регистри и издава срѣщу тѣхъ на длъжностнитѣ лица, които сѣ ги представили, установенитѣ свидетелства.

Чл. 95. Гаранциитѣ може да бждатъ дадени въ смисълъ да иматъ сила само за една известна длъжностъ на едно мѣсто, или пъкъ за всички мѣста и длъжности по едно и сѣщо ведомство, за които се изисква гаранция.

При премѣстване, ако гаранцията е ограничена или назначение следъ прекъсване гаранциитѣ да се подновятъ. Подновяването става отъ самитѣ гарантитѣ съ завѣрено по нотариаленъ редъ заявление до Министерството на финанситѣ.

То може да стане и въ смисълъ, щото гаранцията да остане въ сила не само за новата длъжностъ на отчетника, но и за всѣка друга кждето и да било по същото ведомство. Въ последния случай, издаденото свидетелство срѣщу гаранцията, която се поднозява, се връща въ Министерството на финансиитѣ, за да се замѣни съ друго.

Чл. 96. Когато длъжностното лице бжде премѣстено отъ една длъжностъ на друга съ по-голяма гаранция; и ако гаранцията за първата длъжностъ е дадена въ смисълъ да важи и за новата, то може да представи допълнителна гаранция, вмѣсто да представлява нова такава за цѣлата сума. За допълнителната гаранция се издава отдѣлно свидетелство.

Когато пъкъ длъжностното лице се премѣсти отъ една длъжностъ на друга съ по-малка гаранция, разликата може да се освободи, ако то поиска това и ако гаранцията е дѣлима и ако представи документи за отчитането за старата длъжностъ. Въ такъвъ случай, издаденото за първата гаранция свидетелство се връща въ Министерството на финансиитѣ, за да се замѣни съ друго.

Чл. 97. Гаранцията на длъжностното лице, което е отчетникъ предъ Върховната смѣтна палата, се освобождава само следъ окончателното произнесяне на последната върху правилността на всичкитѣ му отчети и смѣтки за презъ всичкото време на служенето му. Това окончателно преглеждане става най-късно въ годишенъ срокъ отъ деня на поискването за освобождаване на гаранцията.

Гаранцията на длъжностното лице, което не е отчетникъ предъ Върховната смѣтна палата, се освобождава следъ като прѣмиятъ му началникъ удостовѣри, че то е предало длъжността си въ изправностъ.

Освобождаването на гаранциитѣ или на частъ отъ тѣхъ става съ заповѣдъ отъ министѣра на финансиитѣ, възъ основа на заявление отъ заинтересуванитѣ лица, предружено съ документитѣ по настоящия членъ и свидетелството за гаранция.

Вписването въ книгата за възбранитѣ, изцѣло или частично, се заличаватъ само по искане на Министерството на финансиитѣ,

Лицата, които издаватъ свидетелствата и други актове за освобождаване гаранции на отчетници, оставатъ отговор

ни за неиздълженията, които би се оказали следъ връщането на гаранцията, въ случай, че не могатъ да се събератъ отъ отговорнитѣ отчетници, ако се установи, че при издаване на документитѣ сж показали умисълъ или небрежностъ.

Чл. 98. Ако гаранцията на нѣкое длъжностно лице се оттегли есецѣло или отчасти отъ гарантитѣ му, то тя остава въ сила още три месеца отъ деня въ който е постъпило въ Министерството на финанситѣ, заявлението за оттеглянето ѝ. Длъжностното лице, на което се оттегля гаранцията, трѣбва въ това време да постави нова, за да може да продължава да изпълнява службата си.

Дадена гаранция не може да бжде оттеглена по-рано отъ една година следъ приемането и, не може да се замѣни съ друга въ всѣко време, ако на последната се даде обратна сила и за времето, презъ което длъжностното лице си е служило съ старата гаранция.

Чл. 99. Гаранциитѣ, приети за редовни до влизането въ сила на настоящия законъ, оставатъ такива и за въ бждаще.

Глава IX.

Сключване на бюджета.

Чл. 100. Платежни заповѣди за разходи по всѣки бюджетъ се изплащатъ до 30 юний, на която дата се приключва бюджетното упражнение.

Ако кредиторитѣ на държавното съкровище не сж поискали до края на бюджетното упражнение изплащането на издаденитѣ въ тѣхна полза платежни заповѣди, то сумитѣ, по тѣхъ се закриватъ, безъ обаче кредиторитѣ да губятъ правата си.

Тия суми, както и останалитѣ свободни кредити при сключването на бюджета, преставатъ да бждатъ въ разположение на министритѣ, считатъ се за несществуващи и се закриватъ по книгитѣ на министерствата.

Разходи по задължения отъ сключени бюджети, се изплащатъ отъ кредита, предвиденъ за тази целъ въ следващитѣ бюджети.

Чл. 101. Сключването на бюджета се извършва съ законъ.

Законопроекта за тази целъ, заедно съ обяснителни таблици, съдържащи бюджета, подраздѣленъ на глави и па-

раграфи, се изпраща на Върховната сметна палата и се внася отъ министра на финанситѣ въ Народното събрание въ първата му редовна сесия, следъ сключването на бюджетното упражненіе. Той се разглежда отъ Народното събрание заедно съ доклада на Върховната сметна палата по сжщото бюджетно упражненіе.

Когато бюджетътъ се сключи съ недостигъ, министрътъ на финанситѣ е длъженъ да покаже въ законопроекта за сключването му източници за покриване на недостига.

Чл. 102. Къмъ законопроекта за сключването на бюджета се прилагатъ следнитѣ таблици:

а) за бюджетнитѣ и извънбюджетнитѣ приходи, които съдържатъ: предвиденитѣ приходи, установенитѣ суми за постъпване, постъпилитѣ и останалитѣ за прибиране суми;

б) за разходите, която съдържа по министерства главни параграфи: разрешенитѣ бюджетни и извънбюджетни кредити, изплатени суми и останалитѣ неизползувани кредити

в) за окончателнитѣ облози по прѣжитѣ данъци по видове на данъцитѣ;

г) за положението на държавнитѣ дългове;

д) за постъпилитѣ суми и произведенитѣ разходи отъ държавнитѣ заеми съ означение за какво сж разходвани сумитѣ;

е) за броя на стипендиянтитѣ и пенсионеритѣ и сумитѣ на изплатенитѣ отъ държавата стипендии и пенсии по категории;

ж) сравнителна таблица за общитѣ резултати отъ последнитѣ петъ сключени бюджети;

з) за положението на разнитѣ фондове, управлявани отъ държавата;

и) за положението (търговски баланси) на учрежденията, стопанствата, предприятията и др. по чл. 4 отъ настоящия законъ, които иматъ отдѣлни бюджети.

Глава X.

Погасяване задълженията на държавното съкровище по давностъ.

Чл. 103. Противъ държавното съкровище не може да има принудително изпълненіе.

Лицата, които иматъ да взематъ отъ него суми по изпълнителни листове, се отнасятъ до надлежния държавенъ

адвокатъ. Последнитѣ препращатъ исканията имъ въ бюджетно-контролното отделение при министерството, по ведомството на което се отнася вземането.

Кредитори, които не предяватъ искане по листоветѣ си до 3 месеца отъ датата, на която е влѣзло въ законна сила съдебното решение, губятъ право на лихви.

Чл. 104. Всички вземания, които кредиторитѣ не сж си поискали въ продължение на три години отъ края на финансовата година, къмъ която се отнасятъ, се погасяватъ. Това постановление не се отнася за сумитѣ, за които не е издадена платежна заповѣдь до опредѣления срокъ по намѣса на администрацията, или вследствие на администрацията, или вследствие на споръ предъ сждилищата.

Сума, която не се изтегли въ продължение на три години, следъ като е била издавана платежна заповѣдь по два бюджета, остава въ полза на държавното съкровище. Тригодишния срокъ започва отъ края на финансовата година, по която е била издадена първата платежна заповѣдь. Това постановление не се отнася до платежни заповѣди, върху сумитѣ на които е наложенъ секвестръ. Сумитѣ по такива платени заповѣди се изтеглятъ въ края на бюджетното упражненіе отъ банковия директоръ или агентъ само въз основа на чека, записватъ се въ депозитъ и се изплащатъ, когато сждилището реши, кому да се платятъ.

Чл. 105. Суми, произходящи отъ неправилно или въ повече събрани данѣци, връщането на които не бѣде поискано въ продължение на две години отъ събирането имъ, оставатъ въ полза на държавното съкровище.

Глава XI

Фондове.

Чл. 106. Образуванитѣ отъ държавни сѣенства и за държавни цели фондове се унищожаватъ, като остатѣцитѣ имъ се внасятъ на приходъ въ държавното съкровище, а нуждитѣ, които сж задоволявали до сега се задоволяватъ отъ бюджетитѣ на съответнитѣ министерства. Унищожаването имъ ще се извърши по докладъ на министра на финансиитѣ, одобренъ отъ Министерския съветъ.

Чл. 107. Бюджетитѣ за пенсионнитѣ фондове, фондотетъ „общински налози“, общински пѣтища, постройки на желѣзничарски санаториумъ, за работнишки осигуровки, на

спомогатени и по смъртни каси на държавни служители и за завещанитѣ за благотворителни цели фондове, които държавата управлява, се гласуватъ отъ Народното събрание, гдето се внасятъ отъ министъра на финанситѣ.

Внасянето и пазенето на приходитѣ по тия фондове става съгласно съ предписанията на чл. чл. 31 и 32 отъ тоя законъ, а разходи по тѣхъ се произвеждатъ на общо основание като държавнитѣ разходи, въ размѣръ на посжпилитѣ срещу всѣки фондъ приходи.

Следъ като се постигнатъ целитѣ, за които сж основани тия фондове, остатѣцитѣ отъ сумитѣ по тѣхъ се внасятъ на приходъ въ държавното съкровище, освенъ ако въ учредителнитѣ актове е постановено другоаче.

ОТДѢЛЪ II

За предприятията.

Глава XII.

Общи положения

Чл. 108. Предприятие по смисъла на настоящия законъ е всѣка покупка, продажба, даване или вземане подъ наемъ извършване, изработване или доставяне нѣщо за смѣтка на държавата или на обществени учреждения.

Чл. 109. Всички предприятия за смѣтка на държавнитѣ учреждения, включително и държавнитѣ банки, извършватъ чрезъ търгъ, публично и съ конкурсъ, като се спазватъ предписанията на настоящия законъ съ изключенията предвидени въ глава XVI и XVII на тоя законъ и въ особени закони.

Всички предприятия, извършени за смѣтка на държавни учреждения се освобождаватъ отъ данѣци.

Глава XIII.

Общи правила за произвеждане търговетъ

Чл. 110. Търговетъ се произвеждатъ публично по два начина:

а) съ тайна конкуренция, независимо отъ стойността на предприятието:

б) съ явна конкуренция, когато стойността на предприятието не надминава 50,000 лева

Чл. 111. За произвеждане на всѣки търгъ се известява съ

обявления, обнародвани въ Държавенъ вестникъ и налепени на по-виднитѣ мѣста изъ града или селото, дѣто ще се произвежда търга; независимо отъ това може да се известява и чрезъ обявления въ нѣкои по разпространени мѣстни вестници.

Ако за нѣкои важни търгове е нужно да участвуватъ и конкуренти, живущи въ чужбина, обявленията се обнародватъ и въ нѣкои отъ по главнитѣ чуждестранни вестници.

Разноснитѣ по обявленията сж за смѣтка на учрежденията, за които се отнасятъ търговетѣ.

Чл. 112. Обявлението се обнародва поне единъ месецъ преди опредѣления день за произвеждането на търга.

Въ случай, че между опредѣлената за търга дата на обнародването на обявлението нѣма единъ месецъ, търга се отлага отъ само себе си съ толкова дни, колкото сж потребни до единъ месецъ; ако така опредѣления день се случи празникъ, търга се произвежда на следния день.

Чл. 113. За продажбата на ненужни, похабени и негодни за употреба и други малоценни предмети, приблизително обща стойностъ на които не надминава 1000 л. достатъчно е да се извести чрезъ обявления, залепени на по-виднитѣ мѣста въ градоветѣ, а въ селата чрезъ глашатай и то една седмица преди деня на продажбата.

Приблизителната обща стойностъ на тия предмети се опредѣля отъ комисия при учреждението.

Чл. 114. Въ изключителни случаи, предизвикани отъ обстоятелства, които не сж могли да бждатъ предвидени, или въ нужди нетърпещи отлагане, търгътъ може да се произведе и въ по малкъ срокъ, но въ никой случай не по-рано отъ десетъ дни следъ обнародването на обявлението.

Въ такива случаи учреждението, за смѣтка на което се произвежда търга, преди да го обяви, излага въ протоколъ причинитѣ, поради които трѣбва да се произведе въ срокъ и поради които не могло да се обяви за произвеждането му по-рано. Оригиналниятъ протоколъ се одобрява предварително отъ министра или отъ упълномощеното отъ него лице и се прилага къмъ търговото дѣло.

Чл. 115. За предмети, подлежащи на развала, срокътъ за обявяването на търга може да бжде съкратенъ, споредъ нуждата. Въ такива случаи за причинитѣ на съкращението се съставятъ протоколи, които не подлежатъ на утвърждение.

Чл. 116. Когато има да се продаватъ отъ нѣкое държавно учреждение материяли, които могатъ да бждатъ [използувани отъ друго такова, преди да се обяви за продажбата имъ, съобщава се на Министерството на финансиитѣ и се иска неговото нареждане съгласно съ чл. чл. 165 и 205.

Чл. 117. Въ обявлението се показватъ следнитѣ сведения за търга:

а. учреждението, за което се отнася предприятието;

б. предмета и приблизителната стойностъ на предприятието;

в. помѣщението, въ което ще се произвежда търга;

г. начинътъ на произвеждането му т. е. съ тайна или явна конкуренция;

д. денътъ и часътъ на започването му, а освенъ това —при тайна конкуренция— и часътъ, до който ще се приематъ документитѣ за участие въ търга;

е. размѣрътъ на залога, който се изисква [за участието въ търга.

ж. учреждението, при което могатъ да се добиятъ сведения по предприятието, т. е. дето могатъ да се видятъ и добиятъ поемнитѣ условия, описанията, плановѣтъ образцитѣ и другитѣ тържни книжа.

Чл. 118. Търговетѣ се произвеждатъ възъ основа на визирани отъ надлежия началникъ на бюджетно контролното отдѣление и утвърдени отъ надлежния министъръ поемни условия и приложенитѣ къмъ тѣхъ, въ зависимостъ отъ естеството на предприятието, описания, ведомостъ за единичнитѣ цени, смѣтки, планове и други книжа и образци,³ освенъ за търговетѣ по чл. 115 и 116 на тоя законъ. Всичкитѣ тия книжа и образци се подписватъ преди откриването на търга отъ цѣлия съставъ на тържната комисия и отъ присѣтствующитѣ конкуренти.

Чл. 119. Началникътъ на бюджетно контролното отдѣление преглежда поемнитѣ условия и приложенията имъ и когато не намѣри въ тѣхъ нѣкои не съобразности съ действующитѣ закони и наредби, или постановления вредни за интереситѣ на съкровището, дава мнение за утвърдението имъ и ги визира, въ противенъ случай съ мотивирано изложение отказва визата.

Ако надлежниятъ началникъ на служба или министърътъ не възприематъ мнението на началника на бюджетно

контролното отделение, последниятъ долага за това на министъра на финанситъ който разрешава окончателно въпроса.

Чл. 120. Слѣд като се разгласи за произвеждането на единъ търгъ, не се допуска да се правятъ измѣнения или допълнения въ поемнитъ условия и приложенитъ къмъ тѣхъ описания, ведомостъ за единичнитъ цени, смѣтки планове, образци и др. подобни.

Ако стане нужда да се направятъ нѣкои измѣнения или допълнения въ горнитъ книжа, търгътъ се обявява отново.

Чл. 121. Въ поемнитъ условия или приложенията имъ се обозначава:

а) видътъ и произхождението на предметитъ за които се отнася предприятието; количеството размѣрътъ и стойността на предприятието опредѣлянето имъ е предоставено на самитъ конкуренти;

б) сроковѣтъ, въ които предприятието, трѣбва да се извърши, както и отъ кога ще се смѣтатъ тѣзи срокове;

в) подробноститъ по извършването на предприятието и наказанията, които ще се налагатъ на предприемача, ако не изпълни задълженията си;

г) въ какъвъ срокъ отъ датата на утвърждението на търга предприемачътъ е длъженъ да сключи надлежния писменъ договоръ, ако сключването на такъвъ се изисква и отговорноститъ, на които подлежи ако отложи или откаже да подпише договора въ опредѣления срокъ;

д) мѣстото, дето трѣбва да стане изпълнението на предприятието и начина на предаването, приемането и изплащането;

е) ако предприемачътъ се освобождава отъ нѣкои разности, съ които е свързано сключването на договори и изпълнението на предприятието, то отъ кои именно;

ж) видътъ и размѣра на залога който конкурентътъ е длъженъ да даде за уаистие въ търга, както и гаранцията, ако има нужда отъ такава, която предприемачътъ е длъженъ да даде за обезпечение изпълнението на предприятието, и

з) правата, които учреждението, за смѣтка на което се произвежда търга, ще има върху залога и границата, въ случай че конкурентътъ или предприемачътъ не изпълни задълженията си.

Чл. 122. Търговетъ за смѣтка на държавнитѣ учреждения се произвеждатъ отъ комисии въ съставъ както следва:

а) въ окръжнитѣ и околийскитѣ градове—отъ финансовъ представителъ, началника на учреждението, за смѣтка на което се произвежда търга и кмета на общината или тѣхни замѣстници;

б) въ другитѣ градове или села—отъ финансовия агентъ, началника на учреждението, за смѣтка на което се произвежда търга, и общинския кметъ или тѣхни замѣстници.

Когато се произвежда търгъ за смѣтка на финансово управление, въ комисията взема участие, като членъ, въ окръжнитѣ градове—секретаря на окръжния съдъ а въ околийскитѣ градове—секретаря на мировия съдъ.

При търгове по разбоги и доставки отъ специаленъ характеръ въ тържната комисия, освенъ постоянния съставъ, като членъ на комисията влиза поне единъ специалистъ, опредѣленъ отъ министъръ.

Въ комисията председателствува най-старшия по служебно положение.

Когато началницитѣ на учрежденията изпращатъ въ тържнитѣ комисии свои замѣстници, отговарятъ за добрия имъ изборъ.

Въ мѣста, дѣто нѣма финансовъ представителъ, като такъвъ взема участие общинския секретарь бирникъ или учителъ.

Членове на комисията, които не се явятъ на опредѣленото време или никакъ, подлежатъ на глоба въ размѣръ на 50—200 лева, наложена отъ надлежния министъръ.

Когато единъ отъ членоветѣ не се яви, останалитѣ двама опредѣлятъ и поканватъ друго длъжностно лице и произвеждатъ търга.

Чл. 123. Търговетѣ се произвеждатъ обикновено въ града или селото, посочено отъ учреждението, което е обявило търга, и то въ канцелариятъ на финансовитѣ управления, а дѣто такива нѣма—въ общинскитѣ управления а дѣто такива нѣма—въ общинскитѣ канцеларии или въ самитѣ учреждения.

За едно и също предприятие търговетѣ се произвеждатъ едновременно най-малко на две мѣста. Надлежнитѣ министри съ съгласието на Министерството на финанситѣ

определят кои търгове могат да се произвеждат само на едно място.

Забелѣжка: Общинитѣ не сж длѣжни да произвеждатъ търга едновременно на две мѣста, освенъ ако противното е решилъ общинския съветъ.

Чл. 124. Времето за откриване и закриване търгове се определя съгласно предварително провѣрениа съ мѣстната телеграфопощенска станция часовникъ на учреждението, дето търгътъ се произвежда, а въ мѣста дето нѣма телеграфопощенска станция, комисията се ползува отъ часовника, който има на рѣка.

Чл. 125. Допущатъ се да конкуриратъ само лицата, които представятъ:

а) свидетелство отъ общинското управление, въ избирателнитѣ списъци на което сж записани, че сж бѣгарски поданици и че се ползуватъ съ граждански и политически права;

б) когато предприятието се отнася да сгради, изкуствени съоръжения и други подобни—свидетелство за способностъ отъ министерството на общественитѣ сгради, пѣтища и благоустройството за конкурента или за техническия ръководител на предприятието. Ако конкурентътъ не е представилъ такова свидетелство или нѣма технически ръководител, дава нотариално завѣрено задължение, че ще има такъвъ;

в) редовенъ документъ, издаденъ споредъ постановленията на настоящия законъ, за вложения отъ конкурента залогъ.

Свидетелствата, за които е речъ въ пунктоветѣ а и б, съ изключение тия на лица техници специалисти, иматъ сила: първото за една, а второто за две години отъ датата на издаванетоъ имъ, ако разбира се на сж били отмѣнени презъ това време отъ учрежденията, които сж ги издали.

Забелѣжка. Всѣки конкурентъ е длѣженъ да oznачи въ заявлението си точния си адресъ, на който да му се съобщи резултата отъ търга.

Чл. 126. Членоветѣ на тържната комисия, както и длѣжностни лица, на които сж поверени изцѣло или частъ отъ имотитѣ, за които се отнася търга, не могатъ да взематъ участие, като конкуренти, при произвеждането му, нито напразно, нито косвено.

Чл. 127. Поданицитѣ на чуждитѣ държави, съ които България има сключени търговски договори се допускат да взематъ участие въ предприятия наравно съ българскитѣ поданици, като представятъ документи за поданството си, залогъ и въ случай по буква б на чл. 125 свидетелство за способностъ.

Чуждитѣ поданици, живущи въ странство, представятъ свидетелство за способностъ отъ тамошнитѣ компетентни власти.

Чл. 128. Когато въ търговетѣ участвуватъ и дружества, освенъ документитѣ, които се изискватъ по чл. чл. 125 и 127, тѣ представятъ и удостоверение отъ надлежния окръженъ съдъ за съществуването на дружеството и за лицата, които го представляватъ.

Чл. 129. Въ търговетѣ могатъ да участвуватъ и сдружения на занаятчии, за които е речъ въ чл. 78. отъ закона за организацията на занаятитѣ и еснафскитѣ сдружавания, съ запазване привилегиитѣ и запрещенията, предвидени въ сщия членъ.

При участието на тия сдружавания въ търговетѣ едновременно съ предложенията на тържната комисия се представя удостоверение отъ надлежната търговска камара за съществуване на дружеството и за лицата, които го представляватъ.

Чл. 130. Когато предприятието има за предметъ извършването доставки и работи, съставляващи специалностъ само на нѣкои лица и фабрики, конкуренцията може да се ограничи само между такива лица и фабрики.

Ограничението на конкуренцията става чрезъ изброяване въ поемнитѣ условия и въ обявлението за търга особнитѣ качества, които трѣбва да притежаватъ, и условията, на които трѣбва да отговарятъ конкурентитѣ, вънъ отъ качества и условията, опредѣлени въ чл. чл. 125 и 127 на тся законъ.

Чл. 131. Отнема се правото за участие въ търговетѣ презъ единъ периодъ не по дълъгъ отъ три години, на конкуренти които сж оттеглили предложението си или които сж действували било отъ свое име, било като пълномощници, сж се показали неизправни по изпълнение на известно предприятие, както и за доказано нередовно заплащане на работницитѣ или подприемачитѣ по наемъ на работата.

Правото за участие въ търга се отнема по искане на надлежното учреждение съ мотивирана заповѣдъ отъ надлежния министъръ.

Заповѣдта се прилага отъ деня на обнародването ѝ въ „Държавенъ вестникъ“ и подлежи на обжалване предъ Върховния административенъ съдъ.

Финансовитѣ управления и бюджетно-контролнитѣ отделения държатъ регистри, въ които записватъ лицата, на които е било отнето правото да участвуватъ въ търгове и следятъ да не се допускатъ презъ всичкото време, за което сѣ сж лишени отъ това право.

Чл. 132. Който чрезъ подкупъ, обещание, измама заплашвана или другъ подобенъ начинъ отклони отъ търга конкуренти или се опита да повлияе на тържната комисиия да извърши нарушение по службата си, се наказва съ тъмниченъ затворъ до шестъ месеца, ако наказателния законъ не предвижда за извършеното действие по голѣмо наказание.

Ако престѣплението е извършено отъ длъжностно лице и ако въ извършеното дѣяние нѣма елементи на друго по-тежко престѣпление по служба, наказанието е тъмниченъ затворъ до една година.

Чл. 133. Когато на търгъ обявенъ само на едно мѣсто, се яви само единъ конкурентъ, търгътъ не се произвежда. За това комисиията съставя протоколъ. Когато на търгъ обявенъ на по-вече мѣста, се яви само единъ конкурентъ, търгътъ се смѣта за нестаналъ.

Чл. 134. Предложения при тайна конкуренция и документи за участие въ търга — при явна, подадени следъ опредѣления за приемането имъ часъ, не се приематъ. Така сжщо не могатъ следъ тоя часъ да се оттеглятъ и подаденитѣ предложения.

Чл. 135. За резултата на всѣки търгъ се съставя протоколъ, въ който се отбелѣзватъ: денътъ и часътъ на откриването на търга; часътъ, до който сж се приемали предложенията — за търгове съ тайна конкуренция и документи за участие въ търга — за търгове съ явна конкуренция; имената, презимената, занятията и мѣстожителствата на допуснатитѣ конкуренти, както и на лицата, които не сж били допуснати да конкуриратъ, съ означение причинитѣ за това; предложениитѣ цени отъ всѣки конкурентъ отдѣлно; реше-

нието на комисията досѣжно най износното предложение и частъ, въ който търгътъ е билъ закритъ.

Въ протокола се вписватъ всички други обстоятелства, които биха могли да иматъ значение при утвърждението на търга.

Чл. 136. Тържната комисия взема решенията си по висегласие. При равногласие, решава гласътъ на председателя.

Протоколътъ се подписва още въ самото заседание отъ цѣлия съставъ на комисията.

Членове на комисията, които по известни аѣпроси биха останали на особно мнение, сж длъжни да изложатъ и мотивиратъ това мнение въ самия протоколъ, при подписването му.

Чл. 137. Конкурентътъ, когото тържната комисия е обявила за предприемачъ на известно предприятие, не може подъ никакъвъ предлогъ да оттегли предложението си. Въ противенъ случай залогътъ му се конфискува, независимо отъ наказанието му по чл. 131.

Чл. 138. Жалби за нередовности, допуснати отъ страна на тържната комисия се подаватъ, чрезъ председателя на сжщата, до учреждението, което ще утвърждава търга.

Чл. 139. Веднага следъ произвеждането на търга, председателътъ на комисията изпраща цѣлото търгозо дѣло, надлежно прошито, пронизано, подпечатано и завѣрено, на учреждението, за смѣтка на което е произведенъ търга. Това учреждение незабавно препраща дѣлото въ надлежното министерството за утвърждението на търга.

Дѣлата за търгове на държавнитѣ банки се изпращатъ на централнитѣ управления на сжщитѣ, които утвърждаватъ търговетѣ.

Чл. 140. Търговетѣ се утвърждаватъ отъ надлежния министъръ или отъ опѣлномощеното отъ него лице, по мотивиранъ докладъ отъ съответния началникъ на учреждение и, следъ визата на тържнитѣ книжа отъ надлежното бюджет-контролно отдѣление. Спороветѣ по това се разрешаватъ незабавно отъ Върховната смѣтна палата.

Чл. 141. Търгътъ трѣбва да бжде утвърденъ или неутвърденъ ако е произведенъ само въ столицата—въ 10 дневенъ срокъ, въ противенъ случай—въ 15 дневенъ срокъ отъ произвеждането му, освенъ ако въ псемнитѣ условия е опредѣленъ по дълъгъ срокъ, админ. е длъжна да съобщи

предприемачу за утв. или неутв. търга, окр. — 1415 „Д. в.“ бр. 18—1926 год.

Ако до изтичането на тѣзи срокове, търгътъ не се утвърди, предприемачътъ може да се откаже отъ поетитѣ задължения и да си получи залога обратно. Лицата, които сж станали причина да не може да се утвърди на време търга, подлежатъ на дисциплинарно наказание. а при умишлено действие—по наказателния законъ.

Когато министерството не възприеме мнението, изложено въ доклада по търга, произнася се за утвърждаването или неутвърждаването му съ мотивирана резолюция.

Въ 7 дневенъ срокъ отъ деня на утвърдението или не на търга учреждението е длъжно да съобщи на предприемача, който е длъженъ въ две седмици за столицата и въ три за другаде, смѣтано отъ деня на произвеждането на търга самъ да узнае за утвърдението му. Въ случай, че търгътъ не се утвърди, предприемачътъ нѣма право на никакво обещетение.

Глава XIV.

Търгъ съ тайна конкуренция.

Чл. 142. Търговетѣ съ тайна конкуренция ставатъ въ публично заседание чрезъ писменни предложения (оферти) по приложения къмъ настоящия законъ образецъ № 4.

За важни предприятия могатъ да се изискватъ отъ конкурентитѣ предложения по особенъ образецъ. Това се оповестява съ обявлението за търга.

Предложението се затваря въ пликъ, върху който конкурентътъ означава името си и предприятието, за което се отнася. Тоя пликъ, заедно съ документитѣ, изброени въ чл. чл. 125 и 127, се затваря въ втори пликъ.

Така приготвения пакетъ се предава на председателя на тържната комисия при откриване търга най късно до опредѣления въ обявлението часъ.

Чл. 143. Конкурентитѣ могатъ да изпращатъ и по пощата, съ препоржчани писма, предложенията си заедно съ предвиденитѣ въ чл. чл. 125 и 127 документи. Въ такъвъ случай външния пликъ, затворенъ и запечатанъ съ воскъ, се изпраща до учреждението, дето се произвежда отъ кого е предложението, и по кое именно предприятие се отнася.

Предложения, изпратени по пощата, върху външния пликъ, на които не сж означени горнитѣ сведения, не се взематъ въ внимание и се връщатъ служебно на подателя, безъ да се отварятъ, ако върху плика е означено, името му, или пъкъ ксето не е означено, предложението се отваря отъ комисията следъ свършването на търга и се протоколира за сведение на лицето, което утвърждава търга.

Чл. 144. Телеграфически направенитѣ предложения се взематъ подъ внимание, ако конкурентътъ;

а) предварително е депозиралъ на комисията, която произвежда търга, или въ което и да било финансово управление, а дѣто нѣма такова— въ общинското управление, изискуемитѣ се споредъ случая документи, съгласно чл. чл. 125 и 127 до опредѣления часъ за предложенията, и

б) въ самото телеграфическо предложение е изявилъ, че съ пълно знание на поемнитѣ условия и всичкитѣ имъ приложения се задължава да извърши предприятието и е означилъ вида и размѣра на последното, предложената цена словомъ, името, презимето и адреса си.

Телеграфически направеното предложение трѣбва да бжде получено отъ комисията до опредѣления часъ за приемане предложенията, въ противенъ случай не се взема подъ внимание.

Финансовото или общинско управление съобщава телеграфически, за смѣтка на конкурента съ нужнитѣ подробности, на надлежната тържна комисия за направеното депозирание на документи.

Чл. 145. Едновременно съ получаване на предложенията, председателятъ на комисията или натоварениятъ отъ него за тая цель членъ на сжщата, поставя върху плика на всѣко отъ тѣхъ пореденъ номеръ, споредъ получаването. Следъ изтичане срока за приемане предложенията, председателятъ на комисията отваря пликоветѣ, по реда на нумерацията имъ, и намѣренитѣ въ всѣки пликъ книжа се записватъ по отдѣлно въ особенъ предварително приготвенъ листъ, съ изключение на предложенията, които оставатъ затворени. Следъ това комисията въ тайно заседание опредѣля кои конкуренти се допускатъ да участвуватъ въ търга, съобщава мотивираното си постановление въ публично заседание и председателятъ отваря предложенията. Всѣко предложение се прочита съ високъ гласъ, скрепява се съ подписитѣ на

всичкият членове на комисията и предложенитъ цени се отбелъзватъ въ особень листъ.

Чл. 146. Предложението на конкурентъ, недопуснатъ на търга, не се отваря, а му се връща, ако е тамъ, или му се изпраща по пощата, ако отсъствува. Така се постъпва и въ случаи, когато търгътъ се произвежда само на едно мѣсто и е подадена само една сферта.

Чл. 147. Предложение, което не е съобразно съ поемнитъ условия или съдържа уговорки извънъ тѣхъ, не се взема подъ внимание; това се отбелъзва въ протокола, като се излагатъ и причинитъ.

Чл. 148. Въ случай, че нѣколко конкуренти предложатъ една и сѣща износна цена, предлага имъ се да представятъ въ сѣщото заседание нови писменни предложения само за цената. На отсъстващитъ се предлага телеграфически.

Ако никой не желае да стори това, или ако и следъ подаване нови предложения, пакъ се получатъ нѣколко еднакви износни цени, по разпореждане на председателя се тегли жребие, кому да се даде предприятието.

Глава XV.

Търгъ съ явна конкуренция.

Чл. 149. При търгове съ явна конкуренция предложенията се правятъ устно и публично.

Чл. 150. Веднага следъ отваряне на търга и до опредѣления въ обявлението часъ, желающитъ да взематъ участие, предаватъ на тържната комисия изискуемитъ се отъ членове 125 и 127 документи, които се вписватъ въ особень листъ.

Следъ това, въ тайно заседание, комисията съставя списъкъ на конкурентитъ, които се допускатъ да участвуватъ въ търга, а въ публично заседание съобщава имената имъ, както и по кои мотиви не се допускатъ известни конкуренти, ако има такива.

Конкуренти, явили се следъ опредѣления въ обявлението часъ за приемане документитъ, не се допускатъ да участвуватъ въ търга.

Чл. 151. Следъ като председателъ прогласи допуснатитъ конкуренти да участвуватъ въ търга, приканва ги да се разпишатъ върху поемнитъ условия и приложенията имъ съ

уговорка, че ги знаят и се съгласяват да поемат предприятието по условията, изложени въ тяхъ.

Чл. 152. Допуснатитѣ конкуренти наддаватъ или намаляватъ отъ определенитѣ единични цени или приблизително определената стойностъ на предприятието въ проценти безъ дроби, освенъ ако въ обявлението за търга е изрично определенъ другъ начинъ за наддаване или намаление.

Чл. 153. Търгътъ съ явна конкуренция се извършва, до свършване на наддаването по следния редъ:

Председателътъ на комисията приканва конкурентитѣ по реда, по който сж вписани въ списъка, и предлага всѣкому отъ тяхъ да обяви каква цена дава. Обявената цена се повтаря отъ председателя на комисията и се записва отъ одного отъ членоветѣ въ нарочно приготвения за това листъ, въ който предварително сж вписани подъ сжщата нумерация допуснатитѣ конкуренти съ свободно мѣсто между имената имъ за вписване предложенитѣ отъ тяхъ цени.

Тоя редъ на привикване за предлагане цени, се повтаря непрекъснато.

Конкурентъ, който следъ трикратното му по редъ привикване не даде по износна цена или никакъ не се яви, счита се, че се отказва да конкурира. Това обстоятелство се отбелѣзва срѣду името му въ листа и търгътъ продължава между останалитѣ конкуренти, до като всички се откажатъ отъ по-нататъшна конкуренция.

Търгътъ се възлага върху предложилия най-износната цена конкурентъ.

Чл. 154. Когато комисията види, че конкурирането ще продължи, може да прекъсне търга до едно определено време прѣзъ сжщия или следващия присѣственъ день, като съобщи на конкурентитѣ, срещу подписъ въ специално приготвено за тая цель известие, точно часа, въ който ще се започне продължаването на търга. Въ определеното време търга се отваря и конкуренцията се продължава само между ония конкуренти, които сж участвували отъ началото на търга и още не сж се отказали. Ако въ този случай не се получи намаление, търгътъ се възлага върху онзи конкурентъ, който е предложилъ най-износна цена отъ предшестващия день.

Чл. 155. При продажба на ненужни, похабени и негод-

ни за употреба и други малочени предмети, за които е речъ въ членове 133 и 115 на тоя законъ, привикването на конкурентитѣ, както и повтарянето на предлаганитѣ отъ тѣхъ цени, може да се извършва и чрезъ глашатай.

При продажбата на такива предмети не се изискватъ документитѣ, за които е речъ въ членове 125 и 127, залогътъ се депозира въ комисията, преди почването на търга; покупната цена се внася веднага следъ решението на комисията, съ което се е произнесла за най-износната предложена цена и търгътъ се приключва окончателно безъ да е нужно да се утвърждава нито да се сключва писменъ договоръ.

Въ протокола който се съставя отъ тръжната комисия при такива търгове, се обозначаватъ; видътъ и количество на продаденитѣ предмети, името и презимето на купувача и добитата отъ продажбата стойностъ.

Глава VI.

Извършване предприетото по доброволно съгласие.

Чл. 156. Когато има причини, по които е невъзможно да се произведе търгъ, било, че мѣстнитѣ условия не позволяватъ това, било че има причини, произходящи отъ специалността на доставката или работата, предприятията може да се извършватъ по доброволно съгласие, но само въ следнитѣ случаи:

- а) за нѣща, които се намиратъ само у едно лице;
- б) за издания, издѣлия, машини и художествени работи изработването на които трѣбва да се повѣри на артисти или прочути работници;
- в) за експлатация, фабрикация има доставки които се правятъ за опитъ;
- г) за наемане здания и други недвижимости, необходими за помѣщение на държавни учреждения или за други нѣкои нужди;
- д) за пренасяне държавни суми и вещи отъ населението до опредѣлени мѣста;
- е) за пренасяне предметитѣ по вѣоржжението на войската, не по желѣзници и на по вода;
- ж) за доставяне потрѣбнитѣ нѣща на затворницитѣ, когато доставката се поръчва на благотворителни заведения или за работи, които се извършватъ отъ самитѣ затворници;

з) за разплоденъ и другъ добитъкъ, материали съѣстни и фуражни припаси, които поради особното имъ естество и специалното употребление, за което сж предназначени, трѣбва да се избераатъ и купятъ на мѣстото дето, се произвеждатъ, безъ посрѣдници;

и) за доставка на съѣстни и фуражни припаси, отоплителни и освѣтителни материали, въ продължение най-много на два месеца отъ унищожаването на договора.

к) за доставка на сжщитѣ припаси и материали, когато войсковитѣ части се намиратъ въ движение (маневри и походи) или въ командировка вънъ отъ постоянното имъ мѣстоквартирване и предприемачитѣ на тия предмети се откажатъ да ги доставятъ;

л) за всѣкакъвъ видъ доставки и работи, които обстоятелствата изискватъ да се пазятъ въ тайна;

м) за доставки и работи, които по неизбежна бързина, причинена отъ непредвиденитѣ обстоятелства, не могатъ да търпятъ отлагане за произвеждане на търгъ, дори при съкратенъ срокъ;

н) за пренасяне на пощата, когато пощонаемателитѣ се откажатъ отъ изпълнението на договоритѣ.

Освенъ въ горнитѣ случаи може да се извършатъ по доброволно съгласие и предприятия за доставки, работи и продажби за които при два последователни търга обявени въ срокъ не по-късъ отъ 3 месеца, сж предложени неизносни цени или не сж получени предложения и ако обстоятелствата, при които сж назначени и произведени търговетѣ не сж се измѣнили.

Чл. 157. Когато се отдава предприятие по доброволно съгласие, поради нестана на два последователни търга въ поемнитѣ условия и пр. тържни книжа, не може да се правятъ никакви измѣнения.

Когато доброволното съгласие се сключва по неизносность на предложенитѣ при търга цени, уговорената при доброволно съгласие цена не може да надминава добитата при търга.

Чл. 158. Когато стойността на предприятието по доброволно съгласие не надминава 50000 лв.; преди да се почнатъ преговоритѣ излагатъ се на надлежния министъръ приличнитѣ, по които е необходимо да се извърши то по доброволно съгласие и се иска разрешение отъ него.

Когато стойността на предприятието надминава 50000 лева, иска се съгласието на министра на финансите, а когато тя надминава 500000 лева последният иска съ мотивиран доклад за разрешение от Министерския съвет, Постановлението на Министерския съвет се обнародва в „Държавен вестник“ преди да се пристъпи към изпълнението му.

Чл. 159. След като се добие разрешение за извършване на предприятието по доброволно съгласие, началникът на учреждениято разгласява за това чрез обнародвани в местни вестници или в „Държавен вестник“, като съобщава и в какъв срок трябва да се извърши предприятието и назначава комисия за водене на преговорите и постигане на съгласието. Тази комисия се състои от един представител на учреждениято, на финансовата и на местната общинска власт. Когато началниците на учрежденията изпращат свои заместници в тази комисия, отговарят за добрия избор.

Когато доставката или работата е от специален или важен характер, освен горните лица за членове в комисията може да се назначават и специалисти.

Чл. 160. Комисията, която отдава предприятието по доброволно съгласие, влиза в устно или писмено споразумение с няколко предприемачи и уговаря най-износните за съкровището условия.

За постигнатото съгласие се съставя протокол, в който се излага с кои конкуренти са водени преговори, имената и адресите им, какви цени и други условия е предложил всеки един от тях и по кои мотиви е сключено съгласието с този, на когото комисията се е спрела. Този протокол се представя за утвърждение по реда определен в чл. 140 на този закон. Ако съгласието е постигнато устно, протоколът се подписва и от лицето на което е отдадено предприятието.

Глава XVII.

Извършване на предприятия на право от учрежденията.

Чл. 161. За работи и доставки от едно и също естество; стойността на които не надминава 10,000 лева през

годината, услозията се уговарятъ направо отъ самитѣ учреждения, безъ посредството на установенитѣ комисии за търгове или за доброволно съгласие и безъ да се иска разрешение стига учреждениято да разполага съ нужния за целта кредитъ. И въ тия случаи, обаче, началницитѣ на учрежденията могатъ да действуватъ чрезъ назначени отъ тѣхъ комисии.

Чл. 162. Когато, поради естеството си или поради други нѣкои обстоятелства, нѣкои работи трѣбва да се извършватъ или нѣкои материяли да се изработятъ безъ участието на предприемачъ, а учреждениято само трѣбва да извърши работата или да изработи материялитѣ, чрезъ назначени длъжностни лица или чрезъ наети майстори и работници, т. е. по стопански начинъ, постъпва се както следва:

а) когато стойността на работата или на материялитѣ не надминава 10,000 л., началникътъ на учреждениято действува безъ да иска разрешение, стига да разполага съ нужния за целта кредитъ;

б) когато стойността на работата или на материялитѣ не надминава 50000 л., иска се разрешение отъ надлежния министъръ;

в) когато стойността на работата или на материялитѣ надминава 50,000 л., иска се съгласието на министра на финанситѣ, а когато тя надминава 500000 л., последниятъ иска съ мотивиранъ докладъ разрешение отъ Министерския съветъ.

Ако при извършване на работа по стопански начинъ стане нужда да се доставятъ въ готовъ видъ материяли, стойността на които по отдѣлно надминава 10000 л. тѣ се доставятъ чрезъ търгъ или по доброволно съгласие споредъ случаитѣ и съгласно съ предписанията на настоящия законъ.

Чл. 163. Въ време на стопанска криза, ако има особенъ държавенъ институтъ, който опредѣля ценитѣ на предметитѣ отъ първа необходимостъ, държавнитѣ учреждения могатъ да си набавятъ тия предмети съ разрешение на надлежния министъръ, на право отъ пазаря по опредѣленитѣ имъ отъ особния институтъ цени, чрезъ комисии, назначени отъ надлежния началникъ на учреждениято.

Въ такова време Министерскиятъ съветъ, може по докладъ на министра на финанситѣ да разрешава на държавнитѣ учреждения и стопанства да си набавятъ потребъ.

нитъ имъ материали направо отъ пазаря чрезъ комисията, установена за доброволно съгласие (чл. 159.) независимо отъ стойността на доставката, но най-много за задоволяване нуждитъ за едно шестмесечие. Въ такива случаи не може да се уговарятъ доставки на срокове и ценитъ не може да бждатъ по-високи отъ пазарнитъ. Протоколитъ за покупки-тъ въ тия случаи не подлежатъ на утвърждение.

Чл. 164. Въ особни случаи, когато това се налага отъ интереситъ на държавното съкровище, известни работи и доставки може да се извършатъ по условия и цени, определени отъ министра на финанситъ или отъ назначена отъ него комисия и обнародвани въ „Държавенъ вестникъ“.

Чл. 165. Когато нѣкои материали станатъ ненуждни на нѣкои държавни учреждения, но могатъ да бждатъ използвани отъ другитъ може да се предадатъ на последнитъ по нареждане отъ министра на финанситъ и по цени определени отъ комисия, въ която влизатъ представители на учреждението, ксего дава материалитъ, на оноа, което ги приема и на финансовата властъ.

Глава XVIII.

Сключване на писмени договори.

Чл. 166. За предприятия извършени чрезъ търгъ или по доброволно съгласие, може да се сключатъ и особни писмени договори, въ които се уговарятъ подробно условията за извършване на работата или доставката, а именно:

а) датата и мѣстото на сключването, имената, и презимената на договорящитъ страни, въ името и за смѣтка на кого се задължава частната договоряща страна, постоянното и или избрано мѣстожителство, и поданството ѝ;

б) видътъ и количеството или размѣра на предприятието;

в) уговорената цена;

г) срокътъ или сроковетъ за извършване предприятието;

д) наименование на документа, съ който се удостоверява вложения залогъ и размѣра му;

е) изброяване на приложенитъ къмъ договора поемни условия и други приложения или книжа съ уговорка, че тѣ съставляватъ нераздѣлна частъ отъ договора.

Чл. 167. Когато предприятието се извършва чрезъ търгъ договорътъ се сключва възъ основа на добититъ при търга

цени и на поемнитѣ условия съ приложенията имъ, е когато се извършва по доброволно съгласие — възъ основа на протокола за постигнато съглашение и на писмената кореспонденция, ако има такава. Въ случай, че въ договора се помѣстятъ постановления въ вреда на съкровището, несъгласно съ поемнитѣ условия и приложението имъ, или съ протокола на постигнатото съглашение тѣ сж недѣйствителни.

Гербовиятъ налогъ и разноснитѣ по сключване на договора сж за смѣтка на предприемача.

Когато договорящата страна е въ чужбина, може да се сключватъ договори и безъ гербовеъ налогъ.

Чл. 168. Договоръ сключенъ съ лице, което живѣе въ чужбина, може да бжде написанъ и на чуждъ езикъ; въ такъвъ случай, ако подписътъ на лицето е известенъ на учреждението което е сключило договора, не е необходимо да бжде нотариално завѣрентъ.

Чл. 169. Когато нѣма сключенъ особенъ писменъ договоръ, при отдаване предприятието чрезъ търгъ за такъвъ служатъ тържнитѣ книжа, а именно офертата, поемнитѣ условия, тържния протоколъ и съобщението за утвърждение, а при отдаване предприятие по доброволно съгласие — протоколътъ за постигнатото съглашение, както и поемнитѣ условия и размѣнената кореспонденция, ако има такива. Въ този случай единъ отъ тия документи се гобгербва като договоръ.

Глава XIX.

За залозитѣ.

Чл. 170. За вземане участие въ търговетѣ всѣки конкурентъ внася залогъ въ размѣръ до 10% отъ опредѣлената приблизителна стойностъ на предприятието.

Залогъ се внася и за извършване предприятието по доброволно съгласие въ случаитѣ когато се дава срокъ за изпълнението.

Залозитѣ биватъ:

- а) въ пари;
- б) въ български държавни или гарантирани отъ държавата, ценни книжа;
- в) въ удостовѣрения издадени отъ българскитѣ народна и земледѣлска банки и клоноветѣ имъ;

г) въ облигация срещу ипотекирани недвижими имоти.

Чл. 171. Залозитѣ въ пари и ценни книжа се внасятъ отъ самитѣ конкуренти въ българскитѣ народна и земледѣлска банки срещу удостовѣрения.

Лицето, което внася залога, показва ясно и точно: а) името, презимето и мѣстожителството си; б) ако залога се внася за смѣтка на другиго, за чия смѣтка; в) вида и размѣра на предприятието; г) мѣстотото, дѣто ще се произведе търга и е) денѣтъ, въ който ще се произведе.

Чл. 172. Срещу всѣки внесень [зalogъ надлежниятъ банковъ клонъ или агентура издава удостовѣрение, съдържащо всички сведения по преходния членъ и едновременно съ това отбелѣзва въ книгитѣ си, че заложенитѣ пари, ценни книжа или свидетелства не подлежатъ на връщане, до като не се получи разрешение за това отъ учреждението, което е обявило търга.

Чл. 173. Ценнитѣ лихвоносни книжа, както и банковитѣ свидетелства за вложенитѣ суми на срочень влогъ, се залагатъ ведно съ купонитѣ на които срокътъ не е изтекълъ при залагането, безъ, обаче стойността на тия купони да се прибавя къмъ номиналната стойность на сачитѣ ценни книжа или свидетелства.

Чл. 174. Допуща се да се внася направо на тържнитѣ комисии залогъ въ пари или ценни книжа но само когато размѣрътъ му не надминава 10000 лв. Залогатъ се предава лично на председателя на комисията срещу разписка, въ която се означава името и презимето на вносителя, на сумата и за кой търгъ се внася.

Ако се прогласи запредприемачъ конкурентъ който е внесълъ залога въ пари направо на комисията, председателятъ, безъ да чака утвърждението на търга, внася сумата въ надлежния клонъ или агентура на българската народна банка на текуща безлихвена смѣтка за смѣтка на конкурента, и полученото удостовѣрение, предава на учреждението, което е обявило търга.

Чл. 175. Следъ закризане на търга задържа се залога само на онзи конкурентъ, който е предложилъ най-износната цена, а залозитѣ на останалитѣ конкуренти се връщатъ.

Ако търгатъ бжде утвърденъ, задържаниятъ залогъ остава да служи като гаранция за изплащането на предприятието. Отъ него обаче учреждението може да задържи

и други суми, на които има право на основание на договора и въ този случай предприемачът е длъженъ да го допълни въ даденъ срокъ.

Ако този залогъ е по малкъ отъ опредѣления въ поемнитѣ условия процентъ върху установената чрезъ търга стойностъ на предприятието, предприемачътъ е длъженъ да го допълни, следъ като му се съобщи, че търгътъ е утвърденъ върху него, ако ли е по-голѣмъ, може да го замѣни съ другъ—колкото трѣбва.

Чл. 176. Залогътъ се връща, когато:

б) конкурентътъ не се прогласи за предприемачъ и

в) търгътъ не се утвърди върху прогласениятъ предприемачъ.

Когато търгътъ не е станалъ или конкурентътъ не е билъ прогласенъ за предприемачъ и залогътъ е билъ депозиранъ въ пари направо на председателя на комисията, той се връща веднага следъ търга срещу разписка за влагането му.

Когато заложенитѣ пари, ценни книжа или банкови свидетелства сж били внесени въ надлежния банковъ клонъ или агентура срещу банково удостовѣрение залогъ, връщатъ се по нареждане на председателя на комисията или началника на учреждението, което съхранява банковото удостовѣрение. За тая целъ върху гърба на удостовѣрението се уговаря че заложенитѣ срещу него пари, ценни книжа или свидетелствата сж свободни за връщане на заложителя и му предава удостовѣрението.

По сжщия редъ се връща залога и когато предприятието се изпълни редовно и не се предвиждатъ причини за нѣкаква рекламация срещу предприемача.

Чл. 177. Залогътъ или частъ отъ него се конфискува, когато има законно основание, по разпореждане на длъжностното лице, което е утвърдило търга.

Когато залогътъ е въ пари, внесени въ държавнитѣ банки, тѣ предаватъ заложената сума на правоимащето учреждение, срещу удостовѣрението на залога.

Когато залогътъ е въ ценни книжа и трѣбва да се конфискува цѣлия или частъ отъ него, поканва се предприемача да внесе въ течение на 10 дня отъ поканата исканата сума въ наличностъ. Ако той не стори това, учреждението разпорежда да се продадатъ ценнитѣ книжа съ по-

средството на Българската народна банка. Отъ добитата сума, следъ като се спаднатъ разносикътъ по продажбата, се задържа и внася на надлежното учреждение припадащата му се частъ, а остатъкътъ, ако такъвъ има, и ако нѣма други тяжести върху него, се връща на предприемача.

Глава XX.

Изпълнение на предприятието.

Чл. 178. Когато договарящата страна се представлява отъ нѣколко лица, тѣ отговарятъ солидарно за изпълнението на предприятието.

Когато договарящата страна е дружество, тя отговаря съгласно съ наредбитъ на специалнитъ за дружествата закони и по общитъ правила за изпълнението на договоритъ.

Чл. 179. Запрещава се да се преотстъпва предприятието другиму безъ съгласието на учреждението, за смѣтка на което се извършва. Въ противенъ случай договорътъ се счита за нарушенъ и учреждението може или да конфискува залога на предприемача, или пъкъ да произведе новъ търгъ за смѣтка на последния.

Преотстъпване на предприятието съ съгласието на надлежното учреждение става по наредбитъ на закона за задълженията и договоритъ (отдѣлъ I глава IV, отдѣлъ II). И въ този случай обаче предприемачътъ, който е преотстъпилъ предприятието, остава отговоренъ за него предъ държавата.

Чл. 180. Предприемачътъ е длъженъ да извърши възложеното му предприятие точно въ сроковетъ, указани въ поемнитъ условия или другитъ тържни книжа.

Срокътъ може да бѣде продълженъ безъ глоба, само когато забавянето на изпълнението е било причинено отъ непреодолима сила (*force majeure*), установена отъ специално назначена за тая цель комисия отъ учреждението, за смѣтка на което се извършва предприятието. Въ тая комисия непременно трѣбва да влиза представителъ на финансовата власть и най малко две сведущи по въпроса длъжностни лица.

Предприемачътъ е длъженъ да съобщи за забавянето по причина на непреодолима сила и да заяви за установяването и най-късно до 15 дни; въ противенъ случай заявлението му не се взема подъ внимание.

За доставки отъ странство забавянето по причина на непреодолима сила трѣбва да се заяви не по късно отъ 30 дена и да се докаже въ срокъ опредѣленъ отъ надлежния министъръ.

Чл. 181. Когато забавянето се дължи на други причини, срокътъ може да се продължи по молбата на предприемача, само когато нуждата отъ предприятието не е преминала. Въ такъвъ случай предприемачътъ плаща глоба за всѣки просроченъ день въ размѣръ на 1‰, за първитѣ 20 дни, а следващитѣ 40 дни по 2‰, отъ стойността на предприятието, освенъ ако въ поемнитѣ условия или договора не бжде уговоренъ другъ срокъ и другъ размѣръ. При предприятия, изпълнени отчасти, ако извършеното или доставено може да се използва за целта, тази глоба се взема само върху стойността на недовършената или недоставената частъ.

Когато предприятието не се изпълни, въ горнитѣ срокове и недовършеното или недостазеното не надвишава 20‰ отъ цѣлото предприятие, надлежниятъ министъръ може или да унищожи договора, въ който случай залогътъ или съответната частъ отъ него се конфискува, или да опредѣли съответенъ срокъ отъ 2‰, глоба, споредъ мнението на комисия въ составъ юристконсульта, началникътъ на бюджетно контролното отдѣление и началникътъ на надлежната служба а въ случай на нужда и специалисти.

Ако и въ тоя срокъ не се изпълнило окончателно предприятието, договорътъ се счита за унищоженъ по право и учреждението или конфискува залога или съответната частъ отъ него, или извършва предприятието за смѣтка на предприемача по начинъ съгласно съ настоящия законъ.

Глобитѣ се задържатъ отъ сумитѣ, които предприемачътъ има да получава, а когато нѣма да получава такива или сж недостатъчни— отъ залога по начина, предвиденъ въ членъ 177.

Чл. 182. Всѣки предприемачъ е длъженъ да изпълни възложеното му предприятие точно споредъ поемнитѣ условия и приложенията имъ.

Когато предприемачъ на постройки и други строежи не се съобразява съ условията за извършване на предприятието, длъженъ е по заповѣдь на учреждението да промѣни материалитѣ и да направи отново работитѣ, които не сж съобразни съ проектнитѣ книжа. Ако поставенитѣ материали

или извършенитѣ работи не вредятъ на здравината и на изгледа, тѣзи промѣни може да останатъ, но предприемачътъ нѣма право да иска увеличение на ценитѣ.

Чл. 183. При изпълнение на предприятия за постройки и други строежи учреждението има право, споредъ нуждата, да видоизмѣнява и допълва проектитѣ въ границитѣ на проектнитѣ книжа и съ запазване на сжшитѣ единични цени. Предприемачатъ обаче нѣма право самъ да прави никакви измѣнения въ проекта.

Когато стане нужда да се направятъ работи, непредвидени въ проектнитѣ книжа или да се извади материалъ отъ мѣста непредвидени въ тѣхъ, ценитѣ на последнитѣ се опредѣлятъ споредъ ценитѣ на работитѣ и материалитѣ означени въ проектнитѣ книжа или по уподобяване на тѣхъ. Опредѣленитѣ по този начинъ цени се одобряватъ отъ надлежния министъръ.

Когато учреждението поиска увеличение или намалѣние размѣра на работитѣ, предприемачътъ е длъженъ да ги изпълни въ размѣръ до една шеста отъ общата стойностъ на предприятието. Когато увеличението надминава една шеста, предприемачатъ има право да се откаже отъ предприятието, а когато пъкъ намалението надминава една шеста, той има право да иска съответно обезщетение. Сжщо така има право на такова и когато предписанитѣ измѣнения увеличаватъ или намаляватъ количеството на отдѣленъ видъ работи въ размѣръ на една трета отъ предвиденото въ смѣтката. Обезщетенията се опредѣлятъ отъ комисията.

Чл. 184. Предприемачътъ на постройки и други строежи е длъженъ да плаща на работниците си поне веднажъ въ две седмици и то въ предварително опредѣлени дни. Въ случай на неоправдано закъснение или нередовно плащане, учреждението има право само да заплати забавениѣ надници на работниците отъ сумитѣ, принадлежащи на предприемача.

Чл. 185. Ако при извършване на постройки и други строежи ценитѣ на материалитѣ, или надниците се повишаватъ тѣй че цѣлата стойностъ на онази частъ отъ предприятието, която остава да се извърши споредъ проекта, се увеличи съ 24% и повече, предприемачътъ може да поиска, безъ обаче да спира работата, да му се плати за посжпл-

ването или да се прекрати по-нататъшното изпълнение на предприятието. Заявеното посъкжпване на ценитѣ трѣбва да бжде установено въ срокъ до единъ месецъ отъ комисии.

Когато предприятието е отдадено по цени по-ниски отъ девизнитѣ, посъкжпването се смѣта отъ последнитѣ, а когато е отдадено по цени по-високи отъ девизнитѣ, посъкжпването се смѣта отъ ценитѣ, по които е отдадено.

Когато учредението намѣри че по признатитѣ по-високи цени не е въ интереса на държавата да се продължава предприятието, то може да го прекрати,

Чл. 186. Министърътъ има право съ мотивирана заповѣдъ да унищожи договора, когато се установи съ актъ, съставенъ отъ длъжностни лица по наредбитѣ на надлежното ведомство, че предприемачътъ, безъ да е възпрепятствуванъ за това отъ непреодолима сила, не изпълнява задълженията си съобразно съ поемнитѣ условия или договори, макаръ и да е билъ писмено поканенъ да стори това. При неспазване на срокове покана не е нуждна.

Унищожението на договора въ тоя случай влече следъ себе си или конфискуването на залога, или извършването на предприятието за смѣтка на предприемача, съгласно съ чл. 181.

Чл. 187. Когато предприятието се извършва за смѣтка на предприемача, възъ основа на предходнитѣ членове, ако добититѣ или уговоренитѣ нови цени бждатъ по неизносни отъ ония, по които е трѣбвало да се извърши предприятието, разликата остава за смѣтка на предприемача; ако ли бждатъ по-износни разликата остава въ полза на съкровището.

Когато по предприятието сж работили повече предприемачи, всички отговарятъ солидарно спрямо държавата.

Чл. 188. Когато нѣкой предприемачъ бжде обявенъ въ несъстоятелностъ, договорътъ се унищожава по прѣво, безъ да се конфискува залога. Надлежниятъ министъръ, може, обаче, да разреши да се продължи предприятието, ако синдикътъ на несъстоятелниятъ заяви, че желае да го продължи и ако представи гаранция за довършването му.

Когато нѣкой умре, надлежниятъ министъръ има право споредъ естеството на предприятието, или да унищожи договора, безъ да се конфискува залога, или да разреши на наследницитѣ, ако те пожелаятъ, да продължатъ предприятието.

Чл. 189. Когато се намери за необходимо да се прекрати или отложи някое предприятие, относящо се за постройки или другъ строежъ, по нареждане на учреждението предприемачътъ е длъженъ веднага да прекрати изпълнението му или да го отложи за опредѣленото му време. Когато изпълнението на предприятието се отложи, било преди, било следъ започването му, за повече отъ една година, предприемачътъ има право да се откаже отъ него. Както при свършенното прекратяване на предприятието, така и при оглагането му за повече отъ една година, предприемачътъ има право да иска обезщетение, което се опредѣля отъ особно назначена комисия.

Чл. 190. Въ случаитъ по предходния членъ, както и въ тоя чл. 188 ал. 2-ра държавата е длъжна да приеме сѣчивата и другитъ инструменти, находящи се въ работилницитъ и които ще бждатъ нужни за довършване на работитъ, ако предприемачътъ или неговитъ замѣстници поискатъ това, по цени опредѣлени по споразумѣние съ участие на вещи лица. Сжщо така тя е длъжна да приеме и материали, доставени за извършване на предприятието по цени съобразни съ тия, по които е отдадено предприятието. Това задължение не се отнася до впрегателния или товарния добитъкъ, както и за случаитъ на прекратяване предприятието по членове 179, 183, 185, 186, 188 ал. 1-ва.

Чл. 191. Приемането на извършенитъ работи или доставки става по начина, показанъ въ поемнитъ условия и другитъ тържни книжа, но винаги отъ приемна комисия, въ която влиза и представител на финансовата властъ, а въ случай на нужда и вещи лица. Постройкитъ и другитъ строежи се приематъ привременно и окончателно. Приемането на ежедневната храна въ войската болницитъ, затворитъ и пр. става безъ участие на финансовъ представителъ.

Комисията се назначава отъ надлежния министъръ или отъ упълномощеното отъ него лице. Решенията ѝ се протоколиратъ и утвърждаватъ отъ сжщитъ по докладъ на надлежното длъжностно лице следъ визата на надлежнитъ контролни органи.

Когато предприемачътъ остане недоволенъ отъ решението на комисията, длъженъ е въ седмиченъ срокъ отъ датата, въ която решението му е било съобщено, да подпише писмена тжжба до лицето, което е назначило приемната ко-

мисия. Ако мотивитѣ сж уважителни, може да се назначи втора комисиия, решенията на която сж окончателни. Въ втората комисиия влиза като членъ и единъ отъ членоветѣ на първата комисиия, който е поддържалъ решението ѝ. Протоколътъ на втората комисиия трѣбва да бжде подробно мотивиранъ.

Чл. 192. Ако доставенитѣ предмети не отговарятъ на пълно на поемнитѣ условия, описанията и образцитѣ, не се приематъ даже и съ отбивъ. Ако постройки и други стреси не отговарятъ напълно на поемнитѣ условия, описанията и образцитѣ но недостатъцитѣ сж незначителни и неprecатъ, щото тѣ да служатъ за целта, могатъ да се приематъ съ отбивъ, опредѣленъ отъ приемната комисиия, въ какъвто случай винаги се признае и втората комисиия по предходния членъ.

Чл. 193. Всички спорови възникнали между държавата и предприемачитѣ при изпълнение на предприятията, се разглеждатъ отъ общитѣ сѣдилища въ Царството, независимо отъ поданството на предприемачитѣ.

Чл. 194. Подробнитѣ правила по изпълнението на предприятията и по тѣхното приемане се опредѣлятъ въ правилникъ.

Глава XXI.

Извършване предприятията за смѣтка на окръжията и общинитѣ и за обществени, благотворителни и духовни учреждения.

Чл. 195. Всички предприятия за смѣтка на окръжията и общинитѣ, както и за смѣтка на други обществени, благотворителни и духовни учреждения, безъ разлика на вѣроизповедание, които специалнитѣ имъ закони или устави ги задължаватъ да се отчитатъ предъ държавни учреждения, се извършватъ съгласно съ постановленията на тоя законъ. Тѣзи предприятия не се освобождаватъ отъ данъци.

Чл. 196. Поемнитѣ условия предприятия за смѣтка на поменатитѣ въ предходния членъ учреждения се преглеждатъ и утвърждаватъ:

а) за окръжията—отъ министра на вътрешнитѣ работи или отъ упълномощеното отъ него лице;

б) за градскитѣ и селски общини и за училищни на-

стоятелствата отъ — отъ общинския съветъ.

в) за всички други обществени, благотворителни и духовни учреждения — отъ надлежния окръженъ управителъ, когато сумата на предприятието не надминава 50,000 лв.; а по предприятията за по-голяма сума — отъ надлежния министъръ или отъ упълномощеното отъ него лице.

Забелѣжка. Поемнитѣ условия и приложенията имъ за постройки се одобряватъ и отъ министерството на общественитѣ сгради.

Чл. 197. Тържнитѣ комисии по тия предприятия се състоятъ:

а) за окръжията — представителъ на финансовата властъ, единъ членъ отъ окръжна постоянна комисия и единъ окръженъ съветникъ;

б) за градскитѣ общини — представителъ на финансовата властъ, кмета или неговъ замѣстникъ и главния учителъ членове;

в) за селскитѣ общини — общинскиятъ кметъ за председателъ, единъ общински съветникъ и главния учителъ за членове;

г) за всички други обществени, благотворителни и духовни учреждения — представителъ на финансовата властъ за председателъ, началникътъ на учреждението или делегираното отъ него лице и единъ общински съветникъ — за членове. Дето нѣма представителъ на финансовата властъ, взема участие и учителъ, опредѣленъ отъ учреждението, което обявява търга.

Забелѣжка I. Въ тържнитѣ комисии за окръжията и за градскитѣ общини, председателъ е най-старшия по служебно положение.

Забелѣжка II. Тържната комисия при Столичната община се състои отъ кмета или единъ отъ помощниците му за председателъ, единъ членъ на общинския съветъ, избранъ отъ последния за една година и държавния контрольоръ при общината, респективно помощникътъ му.

Чл. 198. Извършване на предприятията, както и събирането приходитѣ по стопански начинъ и по доброволно съгласие за смѣтка на окръжия, общини и за обществени и благотворителни учреждения се разрешава отъ лицата и учрежденията, които утвърждаватъ поемнитѣ условия (чл. 196).

Условията за извършване предприятия по доброволно

съгласие се уговарятъ отъ комисии въ сжция съставъ, какъвто иматъ тържнитъ комисии (чл. 197).

Чл. 199. Тържнитъ книга, протоколитъ за постигнатитъ съглашения за предприятия по доброволно съгласие, както и всички писмени договори се утвърждаватъ отъ лицата и учрежденията, които утвърждаватъ поемнитъ условия (чл. 196).

Чл. 200. Приемнитъ комисии иматъ сжция съставъ както и тържнитъ, а въ случай на нужда и специалисти. Решенията имъ се утвърждаватъ, както следва; за окръжията—отъ председателя на окръжната постоянна комисия, за градскитъ и селскитъ общини—отъ кмета, за другитъ обществени и благотворителни учреждения—отъ наллежнитъ имъ представители (председатели и др.

Въ приемнитъ комисии винаги трѣбва да участвува и представителъ на финансовата властъ, а освенъ това въ състава имъ влизатъ обязательно: за окръжията—секетарь бирника; за градскитъ общини—общинскиятъ контролсьрь или бирникъ; за селскитъ общини—общинския секретарь-бирникъ и за всичкитъ други учреждения—кариеритъ или счетоводителитъ имъ.

Чл. 201. Контролата върху ангажиментитъ за предприятия, извършени за смѣтка на учрежденията поменати въ настоящата глава, се възлага; за окръжията—на секретарь бирника, за градскитъ общини—на общинския бирникъ, а за всички други учреждения—на тѣхнитъ счетоводители или касиери.

ОТДѢЛЪ III.

Глава XXII.

За държавнитъ имоти.

Чл. 202. Министерството на държавнитъ имоти държи подробенъ инвентаръ на всички държавни недвижими имоти и упражнява общъ надзоръ върху тѣхъ. Тѣ се управляватъ и използватъ споредъ специалнитъ за тѣхъ закони отъ наллежнитъ министерства, но щомъ престанатъ да служатъ за цельта, за която сж били предназначени, оставатъ подъ разположението на министра на държавнитъ имоти.

Чл. 203. Извършване каквато и да е постройка, както и купуване какъвто и да е недвижимъ имотъ за смѣтка на

държавата, щомъ стойността на постройката или на имота е по-голямъ отъ 500,000 лева, става съ специаленъ законъ, гласуванъ възъ основа на подробнитъ условия и планове.

Въ случай, когато държавата е кредиторъ, за да обезпечи най-добре вземането си, тя може да купува движимитъ и недвижимитъ имоти на длъжниците си, било по доброволно съгласие, било на търгъ, безъ да е нужно разрешение по законодателенъ редъ.

Чл. 204. Държавнитъ недвижими имоти се продаватъ, даватъ подъ наемъ, отстъпватъ или подаряватъ съгласно съ предписанията на специалния за това законъ.

Държавнитъ земледѣлски стопанства може да даватъ частъ отъ земята си, подъ наемъ срещу опредѣлена такса, подъ исполица, или срещу извършена работа, на отдѣлни земледѣлци или на земледѣлски дружества за обработване или използуване, безъ да се спазватъ формалноститъ предвидени въ отдѣла за предприятията. Размѣрътъ на таксата, или вида и количеството на работата, се опредѣлятъ отъ управлението на надлежното стопанства, одобряватъ се отъ министра на държавнитъ имоти и се разгласяватъ.

Мѣстата на райони на ж. п. станции и пристанища и по продължение на линиитъ се отдаватъ подъ наемъ по предварително опредѣлени цени отъ комисия въ състава предвиденъ за отдаване предприятията по доброволно съгласие. Когато за едно и също мѣсто се явятъ повече отъ единъ кандидатъ, то се отдава подъ наемъ на този, който даде най-износна цена надъ опредѣлената.

Чл. 205. За продажбата на движими имоти по членове 116 и 145 се иска съгласието на министра на финанситъ и, ако не могатъ да бждатъ използувани отъ други държавни учреждения, продажбата имъ се извършва, по негово нареждане чрезъ търгъ или по доброволно съгласие, Чл. 73.

За облагородяване на земледѣлскитъ култури държавнитъ стопанства могатъ да замѣняватъ семена на земледѣлци и земледѣлски кооперации по взаимно споразумѣние, одобрено отъ министра на земледѣлието.

Продажбата на излишенъ разплоденъ добитъкъ става по оценка отъ комисия, състояща отъ представители на

учреждението, на финансовата и общинска власти, съ огледъ на целта, за която ще се използва.

Дребни продажби на произведения ставатъ по предварително опредѣлена отъ сжщата комисия оценка за опредѣлено време.

Продажбата на лозови пръчки и овощни дръвчета, произведени въ държавнитѣ стопанства, става по оценка на комисиия, състояща се отъ представители на съответната служба и бюджетно—контролното отдѣление.

Всички гореказани оценки, важатъ следъ одобрението имъ отъ надлежния министъръ.

Държавнитѣ движими имоти може да се даватъ подъ наемъ чрезъ комисиии по наредба, одобрена отъ надлежния министъръ.

Чл. 206. Продажбата на законитѣ, правилницитѣ и други подобни държавни издания, по всички ведомства, съ изключение на екземпляритѣ, нуждни за службата на разнитѣ държавни учреждения, се извършва отъ хранилището на ценнитѣ книжа при министерството на финанситѣ. Хранилището, обаче, не продава книжа за по-малко отъ 100 л.

На всѣки, който купи държавни издания за 100 или повече лева, прави отстъпка 25% отъ продажната цена. За нѣкои официални издания, вънъ отъ законитѣ, правилницитѣ и други официални наредби, министерството на финанситѣ, въ споразумѣние съ надлежнитѣ министерства, може да намалява тая отстъпка, а за нѣкои може по сжщия редъ да нареди да се продаватъ безъ отстъпка.

Чл. 207. Стойността на произведенията въ държавнитѣ стопанства се внася на приходъ въ съкровището. За тази цель се предвижда въ разходния бюджетъ на надлежното министерство нужния кредитъ. Единичнитѣ цени на употребяванитѣ въ натура предмети се опредѣлятъ споредъ пазарнитѣ цени отъ комисиия назначена отъ надлежния министъръ.

Чл. 208. За всички движими имоти на държавнитѣ учреждения, включително и мебелитѣ, министърътъ на финанситѣ въ съглатие съ надлежнитѣ министри, ще изработи правилници, въ които ще се опредѣли какви инвентари се водятъ за тия имоти, какъ става тяхното пазене, употребяване и разходване, какъвъ контролъ ще се упражнява за вещественото имъ отчитане и какъ ще става бракуването и унищожаването имъ.

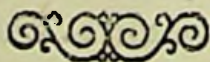
Глава XXIII

Общи разпореждания.

Чл. 209. Настоящиятъ законъ влиза въ сила на 1 априлъ 1921 г. и отмѣнява законитѣ, за отчетността по бюджета, заедно съ измѣненията и допълненията [му, за веществената отчетность, за гаранциитѣ на чиновницитѣ, [за общественитѣ предприятия, за касовата служба на държавата и всички разпоредби, въ които и да било закони противоречащи на разпорежданията му.

Постановленията на публично административния правилникъ за сключване договори и задълженията, които се налагатъ на предприемачитѣ, до колкото не противоречатъ на настоящия законъ, оставатъ въ сила до изработване на правилника по чл. 194 и се прилагатъ, само по отношение на строежи (сгради, пѣтища, мостове, [желѣзници, телеграфи, телефони, канализации и водопроводи, оправяне на рѣки, пресушаване на блата и други такива). Ако въпреки това, въ поемнитѣ условия за други предприятия, бжде предвидено, че този правилникъ важи и за тѣхъ, това вписване се смѣта недействително.

Чл. 210. Никоя отъ разпоредбитѣ на тоя законъ не може да бжде отмѣнена или измѣнена съ какъвто и да било законъ, общъ или специаленъ, освенъ съ новъ законъ за бюджетта, отчетността и предприятията или съ специаленъ законъ за измѣнение и допълнение на настоящия законъ.

Обр. № 3—КЪМЪ ЧЛ. 3

ORGANITIA TABULA

за разходитъ по министерството на

за 1921/22 финансовая година.

Параграфи	
Брой	Брой, наименование и категории на длъжностите и годишни заплати
Длъжности	
Категория и № по редъ	
Прибавки	
Годишна заплата за всички	
Разр. кред. за 1920/921 фин. год.	
Искать се за 1921/922 фин. год.	

Обр. № 2—кымы 4л. 3.

за да изхождатъ по министерството на

Параграфи	Наименование на учреждението и на разходите			Действителни разходи по бюджетитъ			Срѣдно за тритъ години	Разр. кред. за 1920, 921 фин. год.	Искать се за 1921/922 фин. год.
		1917 г.	1918 г.	1919/920 ф. год					

Обр. № 1 — кьмь чл. 3.

за приходите на царство България за 1921/922 фин. година.

Параграфъ					
Наименование на приходитѣ					
Установени прѣвки и по- ст жили косвени данъци и други приходи по бюд- жетитѣ за					
1917 г.	1918 г.	1919/920 ф. год.			
			Срѣдно зи три години		
			Гласувани за 1920/921 фин. год.		
			Предвиждатъ се за 1921/922 фин. год.		

Образецъ за предложенио.

Долуподписаниятъ (име, презиме, занятие, мѣстожителство и поданство), като прочетохъ обявлението за (да се покаже вида и количеството на предприятието) и следъ като прочетохъ и разбрахъ поемнитѣ условия заедно съ приложенията имъ (да се изброятъ всички книжа, планове, образци, и други подобни, които съставляватъ условията на предприятието), съгласявамъ се и чрезъ ^ннастоящето се задължавамъ съ всичкитѣ си движими и недвижими имущества, да доставя (да извърша, да купя или да взема, споредъ вида на предприятието) горепоменатитѣ предмети, а именно кгр. по . . . , . . . лв. ст. . . . метра по лв. ст. за метъра (или за лева, ако предприятието се дава изцѣло или съ . . . , %⁰ намаление отъ девиза и т. н.).

Горното предприятие приемамъ да извърша точно споредъ поемнитѣ условия, приложенията имъ и предписанията на закона за бюджета, отчетността и предприятията и да поема всички разноси, които споредъ поемнитѣ условия и горепоменатия законъ се възлагатъ върху ми.

Гр. , . . . , 192 . . . год.

Предложителъ: . . . ,

(Закона публикуванъ Д. В. бр. 287 отъ 1921 г.).

м. в. р. н. з.
Огдѣл. Админ. Изборно

№ 11624

14. X. 1995 год.

София.

оссо

ОКРЖЖНО

До Г. Г. Окр Управители
въ Царството.

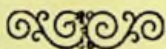
Съгласно Чл. 196 буква „б“ отъ зак. за бюдж., отчетността и преприятия търговетъ за смѣтка на градскитъ, селскитъ общини и за учил. настоятелства се произвеждатъ и утвърждаватъ отъ общински съветъ, а споредъ забелжката къмъ сжщия членъ, поемнитъ условия и приложенията имъ за постройки да се одобряватъ отъ Министерството на Благоустройството. Отъ тия постановлениа на закона ясно се разбира, че тържнитъ книжа и приложенията имъ се утвърждаватъ отъ общински съветъ, а се одобряватъ отъ Министерството на Благоустройството. Това удобрение има за цель да се проследи, спазени ли сж всички съответствующи наредби по благоустройството на населенитъ мѣста. Че това е така, се вижда и отъ обстоятелството, че поменатото министерство одобрява само поемнитъ условия и приложенията имъ само по постройкитъ на изборнитъ учреждения. Отъ това пъкъ следва заключението, че заинтересованитъ изборни учреждения, изхождайки отъ своитъ интереси, могатъ едновластно да се произнасятъ по износътъ на полученитъ при търга прдложения, т. е да утвърдятъ или не произведения търгъ. Така щото, текста на чл. 199 отъ закона за Б. О. П. следва да се разбира въ смисълъ, общинския съветъ и само той може да утвърждава търговетъ безъ да има нужда това утвърждение да се одобрява и отъ министерството на благоустройството. Ако се приеме противното т. е., утвърденитъ търгове да бждатъ одобрявани и отъ министерството на благоустройството, то съ това би се нарушилъ принципа на самоуправлението на изб. учреждения и законното положение, че тия последнитъ сами се грижатъ за своитъ интереси въ кржга на законитъ, а отъ друга страна, никой законъ не оторизира поменатото министерство да упражнява материаленъ контролъ надъ изб. учреждения въ смисълъ да се признава износни ли сж добигитъ при търга цени.

Като е взела въ съображение изложеното, Върховната См. Палата се е произнесла, че търговетъ на постоянки за смѣтка на град. и селски общини и училищни настоятелства освенъ за училищата, следва да бждатъ утвърждавани само отъ общински съветъ.

Настоящето веднага съобщете на окр. пост. комисия за сведение, а на общинитъ (градски и селски) въ окръга Ви за сведение и изпълнение.

Главенъ секретаръ: (п.) **М. Разсукановъ.**

Началникъ на отдѣлението: (п.) **Т. Христовъ.**

ОТЧЕТНИКО,

Голѣмното търсене на равностѣтки-
тъ, чрезъkonto отчетника само за 10
минути може да си направи ревизия на
касата за да знае всѣки моментъ поло-
женieto и, и да да докаже, че това е
единъ практиченъ и формуляръ, какъ-
то досега не е билъ издаденъ.

Ето защо, набави си отъ тия равно-
сѣтки, за да влеешъ улеснение въ тво-
ята ежедневна работата.

САМО КНИЖАРНИЦА
„ОБЩИНСКА ОТЧЕТНОСТЪ“

МОЖЕ ДА ВИ ГИ ДОСТАВИ.

Всѣки екземпляръ равностѣтка струва 1 левъ.

Железни каси за пари,
Контари отъ 10—200 кгр.,
Бюджети за адресни служби,
Ламаркени таблички за нумерация
Декларации за нотариални актове
и Внѣшн. практични формуляри и Канцеларски материали
ДОСТАВЛЯВА КНИЖАРНИЦА
„ОБЩИНСКА ОТЧЕТНОСТЪ“ гр. ШУМЕНЪ.

Съ закона за допълнение закона за нотариуситѣ и Мировитѣ съдили които извършватъ нотариална работа (изм. на 1. VII. 1926 год. указъ № 126 год.) е разрешено, щото при издаване нотариалнитѣ актове, съгласно чл. 34 отъ закона за нотариуситѣ и пр. ако това бжде сторено до 1. VII 1928 год. се плаща актово мито 1%, а гербовъ налогъ и др. бе. ии въ размѣръ 50% отъ предвиденитѣ въ действующитѣ закони.

Въ тия именно случаи нотариуса или мировия съдия извършватъ обстоятелствени провѣрки на самитѣ мѣста по поводъ на особени декларации подавани отъ всички заинтересовани, чрезъ резпективнитѣ общински управления.

Търсете тия декларации заедно съ образецъ протокола на нотариуса, въ книжарница „Общинска отчетностъ“ въ гр. Шуменъ.

ГОД. II. 15 Февруарий 1927 ГОД. КН. 9 и 10.

Общинска ОТЧЕТНОСТЪ

Двуседмично състояние за изборните учреждения.

Пълни упътвания по службата на отчетниците, подобрене положението на служителите, пледиране автономията на общините, общинско и училищно счетоводство, дѣловодство и отчетност, въпроси и отговори и др.

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. Грешки, нередовности, допуснати при изработването и изпълнението на общинските оужети и отчети—Д. Б.—въ София.
2. По отчитанieto на секр.-бирниците—П. Николовъ, секр.-бирникъ с. Турсунлий.
3. Въпроси и отговори.
4. Решения на Върховния административенъ Судъ

УРЕЖДА
РЕДАКЦИОНЕНЪ КОМИТЕТЪ

ИВАНЪ И. ПОПОВЪ и Г. ГЕОРГИЕВЪ
Шуманъ — площадь „Куширъ“